

Boqiy fikr

Eng asosiy
mezon — hayot
haqiqatini aks
ettirish.

Islom KARIMOV

Kuch — bilim va tafakkurda

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT

XALQ ZIYOLILARI GAZETASI

معرفت

1931-yildan chiga boshlagan • E-mail: info@marifat.uz • 2017-yil 28-iyun, chorshanba № 51 (9012)

ИҚТISODIЁТ ТАРМОҚЛАРИ ВА МАМЛАКАТИМИЗ ҲУДУДЛАРИНИНГ ЭКСПОРТ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ОШИРИШ – ЭНГ МУҲИМ ВА ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев
раислигига 27 июн куни Тошкент шаҳрида видеоселектор
ийғилиши бўлиб ўтди.

Унда 2017 йил биринчи ярим йилгида экспорт дастурининг ижораси, маҳаллий маҳсулотларни янги хорижий бозорларга сотиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг экспорт фаолиятини янада кўллаб-куватлаш, қишлоқ хўжалиги ва саноат маҳсулотларни экспортга йўналтириш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар натижадорлиги кўриб чиқиди.

Йигилишда Баш вазир ва унинг ўринбосарлари, Президентнинг давлат маслаҳатчилари, тегиши вазирлик вайорлари, хўжалик бирлашмалари раҳбарлари иштирок этди. Шунингдек, видео конференция алоқаси орқали Тошкент ва Нукус шаҳрлари, вилоятлар марказларida ташкил этилган студияларда Кораллоқомистон Республикаси раҳбарияти, маҳаллий ҳокимликлар, вазирлик ва идораларнинг худудий тузимлалари, корхоналар раҳбарлари,

экспортчи тадбиркор ва фермерлар катнашди.

Давлатимиз раҳбари бугунги кунда Ўзбекистон иқтисодиётининг барқарор ва юкори суръатда ўсиш тенденциясини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашнинг энг муҳим омиларидан бири – иқтисодиёт тармоқлари ва мамлакатимиз ҳудудларининг экспорт салоҳитини изил ошириш, ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг ташкил бозордаги рақобатбардошлигини кучайтириш эканни алоҳида таъкидлади. Бу борада мамлакатимизда экспортчи корхоналар ва тадбиркорлик субъектларининг экспорт фаолиятини хар томонлама кўллаб-куватлаш юзасидан амалга оширилаётган ишлар, қонун хужжатлари билан уларга берилган имтиёзлар ва яратилаётган шароитлар ҳақида алоҳида тўхталди.

(Давоми 3-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ОЛТИ ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

1 сентябрь — Мустакиллик куни мамлакатимиз истиқлолга эришган, жаҳон харитасида янги, мустакил ва суверен давлат — Ўзбекистон Республикаси пайдо бўлган, халқимизнинг асрий орзу-интилишлари рўйбга чиқкан буюк тарихий сана бўлиб, эл-юртимиз томонидан энг улуг, энг азиз байрам сифатидан доимо катта шоду хуррамлик билан нишонланиб келади.

Буюк ва бебоҳо неъмат — мустакилликнинг миллий тараққиётимиз, бугунги ва келгуси авлодлар тақдиди, келаҳаги учун бекиёс аҳамияти ийллар ўтиши билан тобора ортиб бормоқда. Ўзбекистоннинг давлат мустакиллиги халқимизнинг миллий манфаатларини, тинч ва осуда ҳайтини таъминлаш, мамлакатимизнинг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини юксалтиришнинг мустаҳкам пойдевори бўлиб келмоқда.

Батанимиз тарихида мутлақо янги саҳифа очган Ўзбекистон мустакиллигининг 26 йиллигини муносаби кутти олиш, истиқлол даврида эришётган ютуқларимизни яна бир бор сарҳисоб қилиб, эл-юртимизни янги марралар сари руҳлантириш максадида:

1. Ўзбекистон Республикаси давлат мустакиллигининг йигирма олти йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича Республика комиссиясининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансан.

2. Республика комиссияси бир хафта муддатга “Фидойинг бўлгаймиз сени, Ўзбекистон!” деган бошғояни ўзида мұжассам этган ташкилий-амалий, маънавий-маърифий тадбирлар ҳамда тарғибот-ташвиқот ишлари дастурини ишлаб чиқсин.

(Давоми 2-бетда.)

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Шавкат Мирзиёев
Жаноби Олийларига
Президент Жаноби Олийлари!

Америка халқи номидан Мелания ва мен Сизга ва Ўзбекистон халқига Рамазон ҳайти муносабати билан самиими табриклимишин йўллаймиз. Муқаддас Рамазон ойида Америка Кўшма Штатларида мусулмонлар бутун дунё мусулмонлари катори имон-эътиқод ва хайр-эхсон амалларига алоҳида эътибор қаратдилар. Америка Кўшма Штатларида мусулмонлар кўшилларга ва жамиятнинг турли табакалари вакилларига ёрдам бериш ҳамда кўллаб-куватлашдек эзгу анъанани давом этирган ҳолда, байрамни оила аъзолари ва дўстлар даврасида нишонладилар.

Мазкур байрамни нишонлар эканмиз, раҳм-шафқат, меҳр-оқибат ва эзгу ният каби фазилатлар аҳамиятини янада терсан англаймиз. Шу муносабат билан Америка Кўшма Штатлари Ўзбекистон билан ана шу қадриятларни эъзозлашга қаратилган умумий мажбуриятимизни яна бир бор тарькидлайди.

Сиз ва Ўзбекистон халқини яна бир бор байрам билан табриклайман! Рамазон ҳайти муборак бўлсин!

Хурмат билан,

Дональд Ж. ТРАМП,
Америка Кўшма Штатлари
Президенти

МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АҲБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИГА

Қадрли дўстлар!

Аввало, сиз, азизларни – юртимиздаги барча журналистлар, газета ва журнallар, теле-радиоканаллар, нашриёт ва матбаа корхоналари фидойиларини, мухтарам фахрийларни Матбуот ва оммавиий аҳборот воситалари ходимлари куни билан чин қалбимдан самиими муборакбод этиб, сизларга ўзимнинг чукур хурмат-эҳтиромим, эзгу тилакаримни изҳор этишга руҳсат бергайсиз.

Кундалик ҳаётимизнинг ажралмас кисми бўлган оммавиий аҳборот воситалари ҳақида сўз юритганда, биз, аввало, доимо янгилик излаб, янгиликка интилиб, ҳаётнинг қайноти нуқталарига кириб борадиган, холослик ва ҳаққонийлик, Ватан ва халқ манфаатларини биринчи ўрининга кўядиган олижаноб ва масъули-

ятили қасб эгаларини тасаввур қиласиз.

Хурматли юртдошлар!

Бутун мамлакатимиз қатори Ўзбекистон оммавиий аҳборот воситалари ҳам мустакиллик йилларида катта ривожланиш йўлини босиб ўтганини барчамиз яхши биламиш ва бундай ютуқлар билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Хозирги кунда республикамизда 1500 дан зиёд оммавиий аҳборот воситаси фаолият кўрсатмоқда. Биргина Ўзбекистон Милий телерадиокомпанияси таркибидаги телеканалларнинг бир сутка давомидаги умумий эфир вақти 616 соатни ташкил этмоқда. Ҳолбуки, мустакилликдан олдин бу ракам бор-йўғи 48 соатга тенг эди, холос.

(Давоми 3-бетда.)

27-iyun — Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni

ҲАЛҚ ИШОНЧИ ВА МАСЪУЛИЯТ

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида ҳаётимизнинг барча жабхаларидаги амалларни ўзида кенг қўлламли ислоҳотлар оммавиий аҳборот воситалари ходимларидан янада фаол,

хозиржавоб, ташаббускор бўлишини, мамлакатимизда кечайётган янгиланиши жарабёнларини чукур ташкил асосида ёритишни талаб этмоқда.

(Давоми 4-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИННИГ ЙИГИРМА ОЛТИ ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Мазкур дастур 2017—2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харакатлар стратегияси ҳамда "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" давлат дастурининг маъно-мазмунидан келиб чиқсан холда тайёрлансан.

Бу борада кўйидаги йўналишларга алоҳида эътибор қаратилсин:

"Буюк келажагимизни мард ва олижон халқимиз билан бирга курамиз" деган тамойилга асосан мамлакатимизни модернизация қилиш, демократия ислоҳотларни чукурлаштириш, парламент ва сиёсий партияларнинг ролини, давлат бошқаруви тизимининг сифати ва самарасини янада ошириш, фуқаролик жамиятни интифодугари ҳамда оммавий ахборот воситалари ролини кучайтириш орқали давлат ва жамият курилишини такомиллаштиришга қаратилган кенг кўламли ишларни атрофлича ёритиш;

"Халқ давлат идораларига эмас, балки давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак" деган тамойил асосида жойларда давлат ва навдавлат ташкилотлари томонидан халқ билан очиқ ва самарали мулоқот олиб бориш тизими йўлга кўйилгани, бунинг натижасида фуқароларнинг кўплаб мурожаат ва муаммолари қонуний ҳал этилаётнага алоҳида эътибор қаратиш;

қонун устуворлигини таъминлаш, суд-хуқук тизимини янада ислоҳ этиш, фуқароларнинг хуқук ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кағолатларини мустаҳкамлаш, ичишларни яхшилаштириш, хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фоаълигини ошириш, таълим-тарбия, илм-фан, маданият, санъат ва адабиёт, спорт соҳаларини ривожлантириш, ёшлигарга оид давлат сиёсатини самарали олиб бориша қаратилган ишларга алоҳида ургу бериш;

шахар ва қишлокларимиз қиёфаси тобора очилиб бораётгани, аҳоли учун намунавий лойихалар асосида арzon уйжойлар ва инфратузимга тармоқларини барпо этиш, кекса авлод вакилларини, ёш оиласларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш, электр энергияси, тоза ичимлик суви ва табиий газ таъминотни яхшилашга қаратилган ишларни атрофлича ёритиш;

"Маънавият — энг таъсирчан ва қудратли"

дал ривожлантириш, иктисолиётда давлат иштирокини камайтириш, хусусий мулк хуқуқини химоя қилиш ва унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рабатлантириш, худудлар, туман ва шаҳарларни ижтимоий-ижтисодий жиҳатдан комплекс ва мутансоби тараққий эттириш, инвестициявий муҳитини яхшилаш, эркин ижтисодий зоналар ташкил этиш бўйича белгилangan вазифалар ижрасини ёртишига кенг ўрин ва аҳамият бериш;

"Халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва кудратли бўлади" деган гоя асосида аҳоли, айниқса, ёшлигарни тадбиркорликка кенг жалб этиш, оиласларни яхшилаштириш учун янги имкониятни яратиб бериш, банклар томонидан имтиёзли кредитлар ажратиш, тегиши ташкилотлар орқали зарур ресурслар етказиб бериш тизими йўлга кўйилганини аниқ мисоллар билан кўрсатиш;

ижтимоий соҳада аҳоли бандларни таъминлаш, унинг реал даромадларини изчил ошириб бориш, ижтимоий ҳимоя ва соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш, хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фоаълигини ошириш, таълим-тарбия, илм-фан, маданият, санъат ва адабиёт, спорт соҳаларини ривожлантириш, ёшлигарга оид давлат сиёсатини самарали олиб бориша қаратилган ишларга алоҳида ургу бериш;

шахар ва қишлокларимиз қиёфаси тобора очилиб бораётгани, аҳоли учун намунавий лойихалар асосида арzon уйжойлар ва инфратузимга тармоқларини барпо этиш, кекса авлод вакилларини, ёш оиласларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш, электр энергияси, тоза ичимлик суви ва табиий газ таъминотни яхшилашга қаратилган ишларни атрофлича ёритиш;

"Маънавият — энг таъсирчан ва қудратли"

куролимиз" деган таъмийларни мувофиқ аҳолининг маданий савиасини юксалтириш, ёшлар ўртасида китобхонлик, жумладан, электрон китобхонликни ривожлантириш, ижодкор зиёлиларнинг меҳнатини муносиб рабатлантириш ва уларнинг ютукларини тарғиб этиш борасидаги ишларни кенг акс эттириш;

Кўлга киритган барча ютукларимизнинг асосий омили ва мезони сифатида биринчи навбатда халқимизнинг фидокорона меҳнати, одамларни, аввалимбор, ёшларимизнинг дунёкараши, сиёсий онги ва тафаккури ўзгариб, фуқаролик фаоллиги тобора кучиб бораётганини ҳаётӣ далил ва мисоллар орқали талқин этиш;

хавфисизлик, миллатларо тутоувлик ва диний бағрикенглини таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манбаатли ва амалий руҳдаги ташки сиёсат юритиш орқали давлатимиз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш, кўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, балки ҳамкорлик қилиш, минтақамиздаги муаммоларни биргаликда ҳал этиш тамоилига асосан амалга оширилаётгани қенг кўламли ишларнинг мазмун-моҳиҷитини очиб бериш;

мамлакатимизда ҳукм суроётгани тинчлик-осо-ишишталик, чегараларимиз даҳлсизлигини асраш, Куроли Кучларимизнинг жанговар салоҳигитни кучайтириш, жаҳон миёсимида рақобат, қарама-қаршилик тобора бешафқат тус олаётган, радикализм, терроризм, экстремизм, "оммавий маданият" каби тадхидлар кучайиб бораётгани таҳликали замонда доимо огоҳ ва хушёр бўлиб яшаш, сафарбарлигимизни янада ошириш — бугун ҳаётнинг ўзи талаб килаётгани энг муҳим ва долзарб вазифамиз эканини кенг жамоатчиликка етказиш.

3. Республика комиссияси томонидан Қорақалпогистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида Мустақиллик байрамига бағишилаб

нинг ёш истеъододлар учун "Ниҳол" мукофотига номзодларнинг Республика саралаш босқичини ҳамда Голиблар ижросидаги концерт дастурини август ойининг биринчи ярмида юқори даражада ташкил этисин.

8. Ўзбекистон Матбуот

ва ахборот агентлиги,

Ўзбекистон Республикаси

Маданият вазирлиги

Ўзбекистон Ёзувчилар

уошмаси, Ўзбекистон

Журналистлари ижодий

уошмаси, Ўзбекистон

Бадий академияси, "Тасвирий ойина" уошмаси ва

бошқа тегиши ташкилотлар

билан биргаликда

"Энг улуф, энг азиз",

"Сени кўйлаймиз, замондош!", "Ранглар жилосида — она диёр", "Ватан

учун яшайлик!" каби анъанавий кўрик-танловларни юқори даражада ўтказишни таъминласин.

9. Белгилаб кўйилсинки, ўтказиладиган байрам тадбирлари:

Қорақалпогистон Республикаси вилоятлар

да маҳаллий бюджетлар

ҳамда хомийлик хайриялари хисобидан;

Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикасининг

Давлат бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий

бюджети маблағлари

хисобидан тенг улушларда қопланади.

10. Ўзбекистон Матбуот

ва ахборот агентлиги,

Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон

Миллий ахборот агентлиги, "Жаҳон" ахборот

агентлиги ва бошқа

оммавий ахборот восита

ларига Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг йигирма олти йиллик байрамига тайёргарлик кўриши ва уни ўтказиш

бўйича амалга оширилаётгани ёртиб бориш тавсия этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги

Ўзбекистон Ёзувчилар

уошмаси билан биргаликда

таҳрибага эга бўлган

сценарист ва режиссерлар

, ёзувчи ва шоирлар, композитор ва балетмейстерлар, саҳна рассомлари, истеъододи ёш ижорчилар, фольклор санъати

вакилларидан иборат

ижодий гурухлар кенг жалб этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси

Маданият вазирлиги

Ўзбекистон Ёзувчилар

уошмаси билан биргаликда

таҳрибага эга бўлган

сценарист ва режиссерлар

, ёзувчи ва шоирлар, композитор ва балетмейстерлар, саҳна рассомлари, истеъододи ёш ижорчилар, фольклор санъати

вакилларидан иборат

ижодий гурухлар кенг жалб этилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси

Маданият вазирлиги "Камолот" ёшлар

ижтимоий ҳаракати ва

Ўзбекистон Бастакорлар

уошмаси билан биргаликда

ёш ижорчилар ўтасида

Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 27 июнь

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИ ВА МАМЛАКАТИМИЗ ХУДУДЛАРИНИНГ ЭКСПОРТ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ОШИРИШ – ЭНГ МУҲИМ ВА ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Президентимиз Шавкат Мирзиёев экспорт соҳасидаги ишлар аҳволини атрофичла таҳлил қилди.

«Ўзбекозиковатхолдинг» холдинг компанияси бошқаруви раиси О.Рустамов, «Ўзагроэкспорт» акциядорлик жамияти бош директори Ж.Холмұхамедов экаллаб турган лавозимига нолодиқтеги кўрсатиб ўтиди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари У.Розукулов, ташки савдо вазири Э.Фаниевга мавжуд камчиликлари кўрсатиб ўтиди ва уларни бартараф этиш бўйича аниқ топшириклар берилди.

Давлатимиз раҳбари «Ўзқурилишматериаллари» компанияси, «Ўзбекенгилсаноат» акциядорлик жамияти, «Ўзбекчармпойбазали» уюшмаси раҳбарларидан масъулият, талабчаник ва ташаббускорлик етишмайтгани, бунинг оқибатида маҳсулот ва хизматлар экспорти ҳажмини ошириш юзасидан сизиларли ўзғаришларни таъминлаш бўйича аниқ вазифалар юкланди.

Мазкур тармоқлар раҳбарларига “хайфсан” эълон қилиниб, уларнинг зиммасига маҳсулотлар экспорти соҳасидаги мавжуд камчиликларни зудлик билан бартараф этиш ва экспорт ҳажмини изчил ошириш юзасидан сизиларли ўзғаришларни таъминлаш бўйича аниқ вазифалар юкланди.

Шунингдек, етиширилган мева-сабзавот маҳсулотларни экспорт қилишини ташкил этиш масаласида сусткашликка йўл қўйган Тошкент, Жizzax ва Андикон вилоятлари, шунингдек, қатор туманлар ҳокимларни раҳбарлари жиддий огоҳлантирилди.

Мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларининг анъанавий ташки бозорлардаги ўрнини мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, янги ташки бозорларни ўзлаштириш бўйича тизимиш ишларни таъминлаш мақсадида Вазирлар Мажкамаси комплекслари, тармоқлар ва худудлар раҳбарларига ҳар бир тармоқ ва худуд бўйича экспорт стратегиясини ишлаб чиқиш вазифаси топширилди.

Йилишида ташки бозорларда самарали фаолият юритиш учун замонавий инфраструктурияни яратиш, корхона ва ташкиллар томонидан хорижий мамлакатларда ташкил этилган савдо ўйлари ва логистика марказлари ишини янада фаоллаштириш, давлатимиз элчинонларининг савдо-иктисодий ҳамкорлик бўйича ишларни тақомиллаштириш масалалари муҳокама қилиниб, тегиши вазифалар белгилаб олindi.

Йилишида Вазирлар Мажкамаси комплекслари, вазирлик ва идоралар, компания ва ўюшмалар, ҳокимларни раҳбарларининг ҳисоботлари, таклифлари эштилди ва муҳокама қилинди, мамлакатимизнинг экспорт салоҳиятини янада ошириш, экспорт географияси ва номенклатурасини кенгайтириш бўйича аниқ топшириклар берилди.

(Давоми. Боши 1-бетда.)

МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АҲБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИГА

Бундай мақсадга эришиш учун оммавий аҳборот воситаларига қонунчилик нутқи назаридан, моддий-техник, ўқув-услубий таъминот нутқи назаридан яна-да кенг имкониятлар яратиб берилмокда.

Албатта, бу ҳақда кўп гапириш мумкин. Лекин ана шу миқдор кўрсатичларини сифат кўрсатичларига айлантириш, шу асосда оммавий аҳборот воситалари ҳақиқий тўртингчи ҳокимият бўлиб майдонга чиқишига эришиш, миллий медиа майдонимизда фикрлар ва қарашлар ранг-баранглигини таъминлаш бугунги кунда долзарб вазифа бўлиб қолаётганини барчамиз яхши тушунамиз.

Бу борада 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикаси янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида энг муҳим устувор йўналишлар белгилаб берилгани сизларга яхши маълум, албатта.

Халқ билан мулокот, одамларнинг орзу-интилишлари, дарду ташвишлари билан яшаш давлат сиёсати даражасига кўтарилаётган бугунги кунда ҳар бир оммавий аҳборот воситаси чинакам мулокот майдончасига, эркин фикр минбарига айланган тақдирдагина биз ўз олдимишга кўйган мақсадларга эриша оламиш.

Айниқса, ҳаётимиздаги мавжуд муаммоларни, жойларда ташкил этилган Президентнинг Ҳалқ қабулхоналари ва Виртуал қабулхонада аҳоли томонидан кўтарилаётган ўтиқрар долзарб масалаларни, уларнинг сабаб ва омилларини очиб бериш, жамиятимизда тақида ва ўзини ўзи тақида руҳини кучайтириш, афусуси, оммавий аҳборот воситалари фаолиятида хали тўла ўзифодасини топгани йўқ.

Бугун замон шиддат билан ўзгармоқда. Ҳаёт барчамидан дадил ҳаракатларни, фаол ташабbusларни, ҳамма соҳада ҳақоний ва одил муносабатни талааб этмоқда. Кўпни кўрган, сабр-тоқатли, меҳнаткаш ва олижаноб ҳалқимиз амалга оширилаётган ана шундай муҳим ўзғаришларнинг натижасини кутмоқда.

Эл-иктисодийнинг эзгу орзуистакларини рўёбга чиқариш, бу йўлда фов бўлиб турган турли тусиқларни, бюрократизм, лоқайдлик, таъмадирлик, коррупцияни салбий иллатларни давлатлик билан кўтариб чиқиб, уларга қарши муросасини жамоатчилик фикрini шакллантириши ўз касби, ўз ҳаётининг маъно-мазмуни деб биладиган журналистларни мен ҳақиқий журналист деб ҳисоблайман.

Албатта, барчамиз яхши тушунамиз, бунинг учун оммавий аҳборот воситалари вакилларидан нафакат профессионал билим ва малака, ҳаётий тажриба, ўз сўзи учун масъулият хисси, айни вақтда юксак гражданлик позицияси, мъявнавий жасорат ҳам талааб этилади.

Бундай мақсадга эришиш учун оммавий аҳборот воситаларига қонунчилик нутқи назаридан, маддий-техник, ўқув-услубий таъминот нутқи назаридан яна-да кенг имкониятлар яратиб берилмисиз керак.

Замонавий миллий журналистика мактабини яратиш кўй жиҳатдан, аввало, юксак маънавий-интеллектуал салоҳиятга эга бўлган, бугунги кун талабларига жавоб берадиган мала-кали кадрларни тарбиялаш билан чамбарачсабоғлиқдир. Бу муҳим вазифани амалга ошириш учун биз аввало тегиши олий ўқув юртларининг маддий-техник базасини мустаҳкамлаш, таълим стандартлари ва ўқув дастурларини тақомиллаштириш, профессор-ўқитувчиларнинг савияси ва малакасини ошириш, соҳага аҳборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш, давлат ташкилотлари ва фуқаролик институтлари, эксперталар ҳамжамияти, хорижий ва ҳалқаро иходий ташкилотлар билан ҳамкорликни янада кучайтиришимиз зарур.

Бугун Ўзбекистон барча соҳаларда тараққиётнинг янги босқичига қадам кўймоқда. Олдимиизда турган, бир-биридан муҳим ва долзарб вазифаларни ҳал этишида, юртимизда тинчлик-осойишталик, ўзаро ҳамжамиятлик мухитини янада мустаҳкамлаш, ҳалқимизнинг бунёдкорлик салоҳиятни, унинг ўз кучига, эртаниң кунга бўлган ишончини ошириш, ҳаётимизда қонун ва адолат устуворлигини таъминлаш, давлат идоралари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш, бир сўз билан айтганда, ҳалқ манфаатининг чинакам химоячиси бўлишда оммавий аҳборот воситалари бундан бўён ҳам фаол ҳаракат олиб борадилар, деб ишонаман.

Мен сиз, муҳтарам матбуот ахлиниң ҳаётимизда янада эркин, обод ва фаровон этиши учун доимо фидойилик кўрсатиб яшашингизни яхши биламан ва сизларни шу йўлда ўзимнинг энг яқин ҳамкорларим ва ёрдамчиларим деб ҳисоблайман. Сизларнинг машакқатли ва масъулиятли меҳнатингиз ўз муносабати бахосини топши, янада самарали бўлиши учун биз давлатимиз ва жамиятимизнинг барча куч ва имкониятларини албатта сафарбар этамиз.

Азиз ва муҳтарам дўстлар! Барчанизни бугунги касб байрамингиз билан яна бир бор самимий кутлаб, сизларга сиҳат-саломатлик, олижаноб фаолиятингизда омад ва ютуқлар, хонадонларингизга файзу бара-ка тилайман.

Доимо соғ-омон бўлинг, азизлар!

**Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

Халқ ишончи ва масъулият

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Ўзбек Миллий академик драма театрида 27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан ташкил этилган тантанали тадбирда ана шу жиҳатларга алоҳида эътибор қартиди.

Тадбирга Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзолари,

кульпети декани А.Матёкубов ва бошқалар истиқтолинг дастлабки кунларидан бошлаб Биринчи Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда миллий медиа соҳасини равнақ топтириш, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, матбуотни чинакам эркян фикр минбарига айлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилганини таъкидлadi.

Конунчилик палатаси депутатлари, вазирлик ва идоралари, жамоат ташкилотлари вакиллари, фахрий журналистлари, ноширлар, матбаачилар, олий ўқув юртларининг журналистика факультетлари профессор-ўқитувчилари ва талабалари тақлиф этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига байран табригини Президентнинг давлат маслаҳатчisi Х.Султонов ўқиб эштирди.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси раиси С.Ҳакимов, Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат кўмитаси раиси Р.Курбонов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети халқаро журналистика фа-

Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан халқ билан самимий ва очиқ мулоқот ўрнатиш, одамларни ўйлантираётган масалаларга ўз вақтида ечим топиш, жамият ҳаётининг барча жабҳаларида кечатган ислоҳотларни сифат ва мазмун жиҳатдан янги босқичга кўтариш, юртошлирни тинча осоишитта, тўкин ва фаровон ҳаёт даражасини янги мазмун билан бойитиш, ёшлар мъянивиятини юксалтириш борасида олиб борилётган эзгу ишлар матбуот ходимлари зими масига ҳам янги-янги вазифаларни кўймокда.

Президентимиз ташаббуси билан ишлаб чиқилган 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикаси ни ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харакатлар страте-

гияси давлат ва жамиятнинг ҳар томонлами ва жадид ривожланиши учун кенг шароитлар яратиш, мамлакатимизни модернизациялашнинг янги истиқболларни белгилаб берди.

Мазкур ҳужжатда белгиланган вазифалар асосида жамиятда оммавий ахборот воситаларининг ролини кучайтириш, журналистлар фаoliyatiyini ҳимоя қилиш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаoliyatiyining очиқлигини таъминлаш, жисмоний ва юридик шахсларнинг ўкуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларига оид ахборотни тақдим қилишининг замонавий шакллари жорий этилмоқда.

Медия соҳага кўрсатилгаётган эътибор натижасида барча турдаги оммавий ахборот воситаларида тайёрланыётган материаллардаги ўзига хос ижодий, танқидий-таҳлилий ёндашув, медиа маҳсулотлар сифатини тобора яхшилашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Матбуот ва оммавий ахборот воситаларига замонавий технологияларни жорий этиш, соҳа ходимларини кўллаб-куватлаша ва рағбатлантириш, уларнинг касб салоҳиятини юксалтириш, ҳалқимизни тезкор, холис ва ҳаққоний ахборотлар билан таъминлаш юзасидан тизимили ишлар амалга оширилмоқда. Вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотларининг матбуот хизматларини билан оммавий ахборот воситалари ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш бўйича кенг камрошли лойиҳалар ҳаётга жорий этилмоқда.

Президентимизнинг 2017 йил 12 январдаги

«Китоб маҳсулотларини чоп этиш ва тарқатиш тизимиҳи ривожлантириш, китоб мутолааси ва китобхонлик маданиятини ошириш ҳамда тарғибот қилиш бўйича комиссия тузиш тўғрисида» ги фармойиши наширётлар фаoliyatiyini таъминлаш, маданиятини эъзозлаш доимий эътиборда. Билдирилган юксак ишончга муносиб бўлиш, зиммимиздаги масъулиятни теран англаш,

муҳим аҳамият касб этмоқда.

Тадбирда Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси ва бошқаларни таъминлаш, ҳамкорликда ташкиллар билан ҳамкорликда ташкил этилган «Йилнинг энг фаол журналисти» ижодий танлови галибларига диплом ва совбалар топшириди. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат кўмитаси таъсин этилган «Энг фаол спорт журналисти» республика танлови галибларига диплом ва савриндорлари хам тақдирланди.

Ийнишда сўзга чиқканлар матбуотимиз ривожи йўлида кўрсатилаётган эътибор, матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларини таъминлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг маҳасини ошириш тизими тубдан қайта кўриб чиқиши ҳамда янада тақомиллаштириш борасидағи фамхўрлиги учун Президентимизга миннатдорлик билдири.

Ватан, ҳалқимиз мағафатлари йўлида садоқат билан хизмат қилиши асосий бурчимиз, деб биламиш.

Тадбирда Ўзбек Миллий академик драма театрининг «Мирзо Улугбек» спектакли намоиш этилди.

Шу куни пойтахтимизда Гафур Ўлом номидаги маданият ва истироҳат бўғида оммавий ахборот воситалари ходимлари ва уларнинг фарзандлари учун сайил бўлиб ўтди. Ижодий кечалар, китоб савдоши, спорт мусобақалари ташкил қилинди, музик дастурлар намоиш этилди. Барча аттракционлар кичинотайларга бепул хизмат кўрсатди.

**Н.УСМОНОВА,
ЎЗА мухабири**

**Ёлқин ШАМСИДДИНОВ
(ЎЗА) олган суратлар.**

Офицерлар хизматга шай

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академияси Олий академик курсларнинг тингловчилари ва академия битириувчиларига навбатдаги диплом топшириш маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ва Конунчилик палатаси, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этилди.

Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирлиги А.Азизов, Ички ишлар вазирлиги академияси бошлиги Б.Матлюбов ва бошқалар юртимиз тингловчилари ва осоиштаглигини таъминлаш, фуқароларнинг ўкуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиб мазкур олий даргоҳда етишиб чиқаётган ҳар бир офицернинг масъулиятли бурчли эканнини таъкидлadi. Давлатимиз Раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 10 апрелдаги «Ички ишлар органларининг фаoliyati са-марадорлигини тубдан ошириш,

жамоат тартибини, фуқаролар хукуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлашда

уларнинг масъулиятини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисидағи фармонида ички ишлар органлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг маҳасини ошириш тизими тубдан қайта кўриб чиқиши ҳамда янада тақомиллаштириш бўйича белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академияси мамлакатимизда ички ишлар органларини малакали кадрлар билан таъминлаш, уларнинг профессионал даражасини оширишга салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Бугунги кунда академияда тер-ғовиҳлари, тезкор-қидирув фаoliyati, хукуқбузарликларнинг олдини олиш, эксперт-криминалистика фаoliyati йўналишлари бўйича мутахассислар тайёрланмоқда. Таълим жараёни янги давлат стандартлари, замонавий ахборот ва илғор педагогик технологияларни кўллаган ҳолда, на-мунавий ўқув режалари асосида олиб борилмоқда.

Тадбирда сўзга чиқканлар курсанларни ўкишини муваффақиятли тамомлагани билан табриклаб, улар олган билим ва кўнинмалар мамлакатимизда тингловчилари хукуқларни ҳамиятида барқарорликни таъминлашда мухим омил бўлиб хизмат қилишига ишонч билдири.

**Н.НАСРИЕВ,
ЎЗА мухабири**

**Оқил ФУЛОМОВ (ЎЗА)
олган сурат.**

Юртимизда илмий салоҳиятни ошириш, илм-фан ходимларини ҳар жиҳатдан қўйлаб-қувватлаш ва уларга қулий шарт-шароитлар яратиш, умуман, олимлик мартабасини чин маънода токсалтириш борасидаги ислоҳотлар ўз самарасини берадиган. Айниқса, Президентимизинг 2017 йил 17 февралдаги “Фанлар академияси фаолияти, илмий-тадқиқот ишларини ташкил этиши, бошқариши ва молиялаштиришини янада такомиллаштириши чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори мамлакатимиз иқтисодиётшинг инновацион ривожланишида академик фаннинг аҳамияти, илм-фаннынг ўрни нечоёлик муҳим эканини белгилаб берди. Шуниндек, ушбу қарор илмий-тадқиқот фаолиятини янги босқичга кўтаришга, мавжуд интеллектуал салоҳиятни жисплаништириш, изланишлардаги самарасиз мавзулар ҳамда тақорланишиларга барҳам бериш учун ҳам хизмат қиласиди.

Илм кишиш учун энг муҳим манба, аввало, илмий адабиётлар ҳисобланади. Тадқикотчи улар ердамда ӯзига-ча олиб борилган илмий тадқикотлар ундиришингизни амалга шайтаришади. Ўзига-ча табтици билан боғлиқ ма-салаларни чукур ўргандаги. Янгиояларга илжом олади. Шу кунгача тадқикотчи-олим-ларимиз жаҳоннинг энг янги илмий адабиётларидан катта кийинчлик билан баҳрамада-бўларди. Айни кунларда бу борадаги муммомлар ҳам ўз-ечимини топди. Олимларимиз, ёш тадқикотчilar ва имиксомандлari шу йилдан бошлиб бутун дунёда амалга оширилаётган илмий ишлар ҳақида кимматли ахборот, маълумотлар билан тезкор та-нишиш имкониятига эга бўлди. Ўзбекистон Миллий ку-тубхонасида «Илмий тадқикот-лар самараордлоригини ошириш» учун дунёнинг замонавий илмий ресурсларига обуна бошлиш» мавзусида ўтказилган илмий-амалий семинарда бу хакда хабар қилинди. Тадбир доирасида Фан ва технологиялар агентлиги ҳамда Фанлар ака-демияси халқаро нуғузли илмий журнallar ва илмий таҳ-лийлар маълумотлар базаси — **Web of sciense** тизимида миллий обуна бошлиши ўйлаги-кйилди.

— Бу каби ишлар Вазирлар Мажхамасининг 2017 йил 12 июнда эълон қилинган давлат илмий-техника дастурлари доирасида олиб борилгаётган илмий тадқикотларнинг сависимлиларидан ташкил этилди.

масида тан олинган бўлиб, олимларга ўз фани бўйича жаҳоннинг илмий ҳамхамияти томонидан талаб этилган ишларнинг энг сифатлисини танлаб олиш имконини беради. Шунингдек, у дунёнинг илмий ютуқлари навигатори хисобланниб, давлат илмий-техника дастурлари доирасида илмий тадқиқот ишларини ривоҷлантириш стратегиясини самараля ишлаб чиқишида мумхин аҳамият касб этади. Тизим ба засида жаҳоннинг 12500 тага якни етакчи илмий журналлари индекси ҳамда мазкур журналларда чоп этилган мақолаларга хаволалар келтирилган. Тизим ёрдамида исталган мавзуу бўйича 1980 йилдан шун кунгизга бўйдган энг

ча Фанлар академияси Президиуми, Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги, Вазирлар Махкамаси хузуридаги Олий аттестация комиссияси, Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, барча илмий-тадқиқот ва олий таълим мұассасалари ҳамда бошқа илмий ҳамда конструкторлар ташкилотлари тизимга миллий обучна буйича уланади. Олимлар ва тадқиқотчилар ушбу маълумотлар базасидан эркин фойдалана-ди.

— Яна бир эътиборли жиҳати, агентлик томонидан таълим ва илмий муассасалар, олимлар ҳамда тадқиқотчиларнинг тизимдан фойдаланиш самарадорлиги, яъни кимканлай ишидётсаны Clarivate

батта олиниңин хусусида баҳс-лар учраб турарди. Баъзи тад-киотчиларнинг мағбаг сарф-лаб, эълон қилдирган мақола-си инобатга олинмаганлари-ҳам учрайди. Web of science тизими тақдим этәтганд жу-рналларнинг эса ишончлиги кафолатланади. Бундан таш-кари, ёш таджикотчи ўз фани доирасида дунё маймумотла-ри билан танишиб, илмий иши билан солиштириади.

Web of sciense тизими ба-
засыга — дунё тан олган ил-
мий журналлар қатиорга юр-
тимиздан бор-йүй иккита
журнал киритилген. Бу эса юр-
тимиз илмий салоҳияти учун
жуда кам. Айнисса, сунгит
иyllларда мамлакатимизда
пахтачилк, тупрок унумдор-
лигини ошириш, кайта тикила-
нувчи энергия манбаларидан
фойдаланиш борасида олиб
борилаётган илмий-тадқидкот
ишлари жаҳоннинг йирин ил-
мий марказлари, олимларни
томонидан ётироф этилмо-
да. Мамлакатимиз шатто пах-
тачилк соҳасида ғўзани ка-
салиқидан куткариш, пахта
урӯуни етиширга бўйича
куни олимлар кўплиги, пах-
танинг кўп етиширилиши жи-
хатдан ҳам энг юкори ўрин-
ларда туради. Бу борада дунё
олимларига устоzlик қилиш,
уларнинг илмий мақолаларни
таксир этиш имкони мав-
жуд. Мазкур тизимга уланиш
имконияти келгусида мамла-
катимиздаги мавжуд илмий
журналларнинг аҳамиятини
оширишга ва дунё тан олган
нашрда гайланишига хизмат
килиши шубҳасиз.

Сирасини айтганда, тадқиқотчиларнинг замонавий илмий-техника адабиёти ва маълумотлари билан ўз вактида таъминланниши давлат илмий-техника дастурлари доирасидан олиб бориллаётган илмий тадқиқотларнинг савияси ва ракобатбардошлигини оширишга хизмат килилади. Зоро, буғун жаҳон ахборот ва илмий маконига интеграллашувсиз илмий тадқиқотлар ва илгори технологиялар, иктиносидӣ ва ижтимоӣ тараққиётга эришиб бўлмайди. Чунки таддикот эҳтиёжлардан келиб чиқиб ба-жарилади. Тадқиқотчи, Web of science орқали глобал мумомларни, муаммо орқали эҳтиёжни аниқлаб олиши мумкин. Эҳтиёж асосида эса унга ечим бўладиган илмий тадқиқотларни амалга ошириши шубҳа-сиз.

Аброр УМАРКУЛОВ,
“Ma’rifat” муҳбири

Web of science ТИЗИМИ

тадқиқотчи-олимларимиз учун дунё
илем-фанига эшик очади

ни ва ракоатбардошлигини ошириш, тадқиқотчиларни замонавий илмий-техника аданбёти ва маълумотлари билан ўз вактида таъминлашга каратилган фармойиши доирасидан олиб борилмоқда, — дейди агентлиги матбуот хизматидаги ходими Шамшод Эргашев. — Мамлакатимиз худудига ягона хизмат кўрсатувчи Clarivate analytics компанияси билан ўтказилган музокаралар натижасига кўра Web of science тизимида бир йиллик обуна нарҳи 500 минг АҚШ долларини ташкил этди. Мазкур маблағ Фан ва технологиялар бўйича давлат комиссияси қўшидаги Илмий-техник фаoliyatiни кўллаб-куватлаш ва ривожлантириш жамгармаси хисобидан копланади.

түлиқ библиографияни киска муддат ичіда олиш имкони мавжуд. Хозирги вақтта 1950-дан ошик йирик илмий таш-кілтоплары, университеттер ба- давлат агентліктери Web of science хизметидан фойдала- нағы. Тизим таркибида бир- канча имконияттар мавжуд. Жумпадан, Web of science core collection авторефератлар бүйіча таҳжилил мауымларда тизими бўлиб, ўзида барча фан тармоклари бўйича йи- гирма йиллик 120 мингдан ортик илмий конференциялар тўпламиини жамлаган. Incites journal and highly cited инструменты орқали Clarivate analytics компанияси бутун дунё бўйича илм-фан тарақ- киётини таҳжил қилиб, киёсий баҳолад боради. Conference Proceeding citation index ёрда- мида тадқиқотчи олимлар йи- рик анжуманлар иши бўйича мауымлар олиши мумкин.

Миллий обуна оркали мамлакатдаги барча иммий-тад-кыктар ва олий таълим мусасалари тизимдандар бир вақтнинг ўзида онлайн фойдаланиш имконига эга. Россия, Козогистон, Озарбайжон, Туркия, Миср ва бошқа давлатлар Web of sciencera обуна бергандар. Эндиликка расмийликкимиз бўйни

analytics компанияси билан ҳамкорлиқда таҳжил қилиб борилади, — дейди Шамшод Эргашев. — Мисол учун, Тошкент давлат юридик университетидан неча киши тизимга кириб, қандай маълумотлар олгани, нечта мақола эълон қилгани мониторинг қилинади. Бу келгусида фаол илм кишиларини раббатлантириш, уларни ҳар жиҳатдан кўллаб-куватлашга хизмат қиласди. Шубоис ушбу тизимдан самарали фойдаланишни ташкил этиш, ёш олим ва докторантураларга имлйи мақалалар тайёрлаш ҳамда уларни юкори импакт-факторга эга бўлгани имлйи нашрларда чоп этитириш тартиб-коандалари билан таништириш мақсадида ҳар ойда камида бир марта Clarivate analytics компанияси мутахассислари томонидан Коракалпигистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятларда белуп семинар-тренинглар, форумлар ташкил этиш кўраби таъсисган.

күздү түтілгән.

Докторлық диссертацияси устида ишлаёттан ёш олимлардың үчүн мухим талаблардан бири болу — хорижий журналларда илмий мақалалар чөп этилдириши. Шу күнгача ёш таджқиот-чилар үртасыда қайсы журналда мақаласы негіз аттызы, ино-

Бошланғыч таълимни такомиллаштириш йўлида

Бошлангич таълим умумий ўрта таълимнинг энг муҳим ва асосий бўғи-ни хисобланади.

Кашкадарр үвилот халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти томонидан халқ таълими бошқармаси ва худудлардаги XTXKTMОИлар билан ҳамкорликда ўтказилган "Малака ошириш тизимида инновацион ёндашув орқали бошлангич таълимини модернизациялаш: муаммо, ечим ва ривожланиши истиқболлари" мавзусидаги республика иммий-амалий конференциясида таълимнинг илк пайдевороти бўлган бошлангич таълим са-марадорлигини ошириш, ўкув-мето-дик таъминотни такомиллаштириш каби долзарлар мавзуулар юзасидан фикр алмашилид.

ИГИЛИШИДА сүзға чиққан вилоят методика марказы раҳбари Х.Зулфикоров, вилойт XTXKТМОИ ректоры Г.Эрназарова ва бошқалар малака ошириш тизимиға илорг технологияларни жорий этиш масалалари, кадрлар тайёрлаш тизимиғин инновациян ёндашув асосида ташкил этиш омилларига алоҳида тұхталиб Үтдилар.

Куннинг иккинчи ярмида анжуман иши бешта шўбада давом эттирилди.

— Анжуман барча иштирокчилар учун жуда фойдали буди, — дейдик. Қарши шахриданги 9-мактабнинг бошланғич синф ўтийувчиши Шохиста Жабборова. — Бошланғич таълимда дарс ўтишининг эски усуслари билан самарадорликка эришиб бўлмайди. Замон билан ҳамнафас бўлиш, таълим янги

ходими учун бириңчи галдаги вазифа
бүлмөғи керак. Шўйбаларда бу бора-
да етарлича мълумотларга эга
бўлдик, фаолиятимиз учун зарур ил-

Матлуба ШОДИЕВА,
Қашқадарё вилояти XTXҚТМО
институтининг “Мактабгача,
бошланғич ва маҳсус таълим”

"Камалак"нинг завқли кунлари

Таътил кунларининг мазмунли ва мароқли ташкил этилиши, болажонларнинг жисмонан чинсиб, янги дўстлар орттириши, баҳс-мунозараларда ақлу заковатини чархлаб, китоб мутолаа қилиши наобатдаги ўқув ийлида фанларни пухта ўзлаштиришларига ҳар томонлама ёрдам беради.

Навоий шаҳридаги 10-умумталим мактаби қошида ташкил этилган «Камалак» интеллектуал ривожлантириш оромгоҳи ана шу максадда ўқувчиларни барғрига олган.

— «Камалак»ка худудимиздаги 2-, 5-, 10-, 14-мактабларнинг иктидорлари ўқувчилик мусассасалар маъмурятигининг тавсиясига асосан танлаб олиниди, — дейди оромгоҳ раҳбари Гулчехра Боймуродова. — Ҳар бир кун, ҳар бир соатнинг болажонлар учун фойдалари ва завқли ўтишини таъминлаш фаолият юритаётган ходимларнинг билим ва малақасига боғлиқлиги инобатга олинниб, педагогларимиз Навоий вилояти ҳалқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малақасини ошириш институтида «Оромгоҳда фаолият кўрсатадиган педагог ходимлар» курсини тутатиб қўтишиди.

Оромгоҳда болажонларнинг ўзлари қизиқдан спорт турлари билан шугувланиши учун барча имкониятлар мавжуд. Жумладан, 24x12, 12x12 ҷаҳждаги 2 та спорт зали барча жиҳозлар билан таъминланган. «Инглиз тилини ўрганамиз», «Компьютер оламига саёҳат», «Спорт —

такимиздаги мукаддас қадамжолар ҳақида сўзлаб беришди. Оромгоҳда ҳар куни маълум бир мавзуда тадбир уюштирилаётгани ҳам бизни изланишлар, янги-янги ахборот манбалари билан танишишга ундумоқда. Кече «Порлоқ келажак бизнисидир» мавзусида адабий-бадиий кече уюштирилган бўлса, ўтган куни жорий йилимизнинг «Халқ билан мулоқот ва инсон мафаатлари йили» деб номланиши доирасида «Жаннатмакон юртим» мавзусида расмлар танловида ташкил этилди.

Оромгоҳда болажонларнинг вақти кун ўтиши учун шаҳардаги давлат ва нодавлат ташкилларни ҳам ўз ҳиссасини кўшаётир. Ҳусусан, Навоий шаҳар маданият бўлимни оммавий тадбирлар режиссёри Ниуфар Тошбоева бошлигига бўлим ижодий гурухининг «Гиёвандизсиз дунё сари» деб номланган байрамона кечаси ўсмурлик остоносида турган ўғил-қизлар учун сабоқ бўлди. Ўқувчилар аср вабоси бўлган бу иллатга карши фикр-муҳазаларини байдиши ўзининг азиз умрени саробга чиқарил, огу кулига айланниш иродасизлик касри экан изоҳлаб беришди. Тадбирда Она Ватан, баҳти болаликни тароннан этувчи ажойиб куй-кўшиқлар, миллий ҳамда жаҳон мусика намуналари ижро этилиб, санъаткорлар ва дам олувчилар иштироқида турили кўнгилочар ўйинлар ташкил этилди.

— Навоий шаҳар «Камалак»

таътилни бу ерда мазмунли ва мароқли ўтказаётганидан мамнунман, — дейди отоналардан бири Мақсуда Узокова. — Оромгоҳда соғлом овқатланиш йўлга кўйилган. Белгиланган таомнома асосида мазали нонушта ва тушлик ташкил этилмоқда. 25 000 дан ортик бадиий ва илмий-оммабоғ икотблардан иборат кутубхона мавжуд. Ўғил-қизларимиз тенгдошларига қизиқиб, бир-бирининг таъсирида мутолаага меҳр кўйишпти. Болажонларни китобхонликка ўнда мақсадида «Бола кулиси билан ўйонар олам», «Эртаклар — яхшиликка етаклар» мавзусида шаҳар АРМ билан ҳамкорликда китоблар кўргазмаси, «Энг яхши китобхон», «Зукко китобхон», «Ёш китобхон» «Китоб — менинг дўстимсан» мавзуларидан тадбирлар ўтказилмоқда.

Ойбуви ОЧИЛОВА,

«Ma'rifat» мухабири

Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Мультимедиа умумталим дастурларини ривожлантириши марказида ўзбекистон халқ ўқувчилиси Тоҳир Малик билан видеомулоқот бўлиб ўтди. Республика болалар китобхонаси билан ҳамкорликда ташкил этилган мулоқотда юртимизнинг барча марказий китобхоналар ходимлари, она тили ва адабийт фанни ўқитувчилари ҳамда китобсевар ўқувчилар иштирок этди. Адабийтга ихласманд ўғил-қизларнинг ўқувчига берган саволлари, ижодкор қаламига мансуб асарлар ҳақида билдириган фикрлари учрашувга самимий руҳ бағишилади.

Фарғона вилояти студиясидан тошлосклик ёш китобхон Шахноҳза Юносованинг «Сиз учун энг яхши китоб кандай китоб?» деб берган саволига ёзувчи шундай жавоб берди:

Энг яхши қандай китоб?

— Энг яхши китоб инсонга маънавий озуқа берган китобдир. Унинг фикрлашини, дунё-қарашини ўстирган асардир. Буюк рус адаби Лев Толстой «Одамнинг умри киска, китобни танлаб ўқиш керак» деган. Ўқиганда ҳам диккат билан ўқиши, уқиши лозим. Ўқувчи асар ҳақармонларидан нимандир ўзига «юқтириб» олиши керак. Масалан, «Ўткан кунлар»ни ўқиган қизлар Кумушиннинг ҳаёсина, йигитлар. Отабекнинг олижаноб фазилатларини ўзлаштиришга урининг мақсадга мувофиқдир. Ҳаттоқи Юсуфбек ҳожида ҳам буғунги қайноналар ўрганиши лозим бўлган жиҳатлар бисёр. Асарнинг кино

таъкини ўз йўлига, унда имкониятлар чекланган. Фильмни кўрганлар Юсуфбек ҳожининг «Марғилонда шундай келинимиз бор экану биз билмай юрған эканмиз», деган сўзини яхши эслашади. Асарда «Марғилонда ҳам...» деб ёзилган. Кино таъкинида шу «ҳам» бояловини тушириб қолдиришган. Ваҳоланки, шу биргина сўз Юсуфбек ҳожининг нақадар юксак фахмга эга инсонлигини кўрсатиб турган жиҳатлардан бирни эди. Абдулла Қодирйонинг маҳорати ҳам шунда эдик, у бир сўз билан ҳақармонларининг руҳиятини чиза билган. Мутолаадек сехрли жараёнда ўқувчи шундай нозикликларни сезишига ўрганиб боради, ўз дидини шакллантиради.

Тадбирда қатнашчилар Тоҳир Маликнинг асарлари яратилиш тарихи, уларни ёзишига турткни бўлган сабаблар, ўзувчининг болалиги, айни кунда ёзётган янги асарлари тўғрисида ҳам маълумотга эга бўлишиди.

**Н.МАХМУДОВА,
Тошкент тиббиёт коллежи
ўқитувчisi**

такимиздаги мукаддас қадамжолар ҳақида сўзлаб беришди. Оромгоҳда ҳар куни маълум бир мавзуда тадбир уюштирилаётгани ҳам бизни изланишлар, янги-янги ахборот манбалари билан танишишга ундумоқда. Кече «Порлоқ келажак бизнисидир» мавзусида адабий-бадиий кече уюштирилган бўлса, ўтган куни жорий йилимизнинг «Халқ билан мулоқот ва инсон мафаатлари йили» деб номланиши доирасида «Жаннатмакон юртим» мавзусида расмлар танловида ташкил этилди.

Оромгоҳда болажонларнинг вақти кун ўтиши учун шаҳардаги давлат ва нодавлат ташкилларни ҳам ўз ҳиссасини кўшаётир. Ҳусусан, Навоий шаҳар маданият бўлимни оммавий тадбирлар режиссёри Ниуфар Тошбоева бошлигига бўлим ижодий гурухининг «Гиёвандизсиз дунё сари» деб номланган байрамона кечаси ўсмурлик остоносида турган ўғил-қизлар учун сабоқ бўлди. Ўқувчилар аср вабоси бўлган бу иллатга карши фикр-муҳазаларини байдиши ўзининг азиз умрени саробга чиқарил, огу кулига айланниш иродасизлик касри экан изоҳлаб беришди. Тадбирда Она Ватан, баҳти болаликни тароннан этувчи ажойиб куй-кўшиқлар, миллий ҳамда жаҳон мусика намуналари ижро этилиб, санъаткорлар ва дам олувчилар иштироқида турили кўнгилочар ўйинлар ташкил этилди.

— Навоий шаҳар «Камалак»

таътилни бу ерда мазмунли ва мароқли ўтказаётганидан мамнунман, — дейди отоналардан бири Мақсуда Узокова. — Оромгоҳда соғлом овқатланиш йўлга кўйилган. Белгиланган таомнома асосида мазали нонушта ва тушлик ташкил этилмоқда. 25 000 дан ортик бадиий ва илмий-оммабоғ икотблардан иборат кутубхона мавжуд. Ўғил-қизларимиз тенгдошларига қизиқиб, бир-бирининг таъсирида мутолаага меҳр кўйишпти. Болажонларни китобхонликка ўнда мақсадида «Бола кулиси билан ўйонар олам», «Эртаклар — яхшиликка етаклар» мавзусида шаҳар АРМ билан ҳамкорликда китоблар кўргазмаси, «Энг яхши китобхон», «Зукко китобхон», «Ёш китобхон» «Китоб — менинг дўстимсан» мавзуларидан тадбирлар ўтказилмоқда.

таътилни бу ерда мазмунли ва мароқли ўтказаётганидан мамнунман, — дейди отоналардан бири Мақсуда Узокова. — Оромгоҳда соғлом овқатланиш йўлга кўйилган. Белгиланган таомнома асосида мазали нонушта ва тушлик ташкил этилмоқда. 25 000 дан ортик бадиий ва илмий-оммабоғ икотблардан иборат кутубхона мавжуд. Ўғил-қизларимиз тенгдошларига қизиқиб, бир-бирининг таъсирида мутолаага меҳр кўйишпти. Болажонларни китобхонликка ўнда мақсадида «Бола кулиси билан ўйонар олам», «Эртаклар — яхшиликка етаклар» мавзусида шаҳар АРМ билан ҳамкорликда китоблар кўргазмаси, «Энг яхши китобхон», «Зукко китобхон», «Ёш китобхон» «Китоб — менинг дўстимсан» мавзуларидан тадбирлар ўтказилмоқда.

— Фарзандимнинг ёзги

Хабарнома

Ўзбекистон Республикаси Президенти нинг 2016 йил 29 декабрдаги «2017—2021 йillarda мактабгача таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» ги қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамасининг 2017 йил 13 февралдаги 126-Ф-сонли фармойиши ижросини таъминалаш, шунингдек, мактабгача таълим йўналишидаги ҳалкаро ва маҳаллий илмий ёндашувлар, назарий материалларни тўплаш, эмбрил тажкибаларни ўрганиш, аниқлаш ва оммалаштириш, зарур илмий тавсиялар ишлаб чиқиш мақсадиди Т.Н.Қори Ниёзий номидаги Ўзбекистон Педагогика Фанлари илмий тадқиқот институтида 2017 йилнинг 15 сентябрь куни «Мактабгача таълим мусасасаларида таълим жаражининг сифати ва самарадорлигига таъомиллаштириш: муаммо ва ечимлар» мавзусида республика илмий конференцияни ўтказилиди.

Конференцияни ўтказилиши 1-йўналиши. Мактабгача таълим мусасасаларида таълим жаражини сифатини таъомиллаштиришга оид назарий ёндашувлар ва ҳалкаро тажрибалар.

2-йўналиши. Мактабгача таълим мусасасалари тарбиячиларининг касбий компетентлилигини ривожлантириши суспарла ва педагогик жаражини таъомиллаштиришга хизмат қиласидан дидактикалийчалар.

3-йўналиши. Болалар мактабга тайёрлашган долзарబазифалари.

4-йўналиши. Мактабгача таълим мусасасаларни бошқариш (менежмент) ва оила, маҳалла билан ҳамкорликни кенгайтириш имкониятлари.

5-йўналиши. Мактабгача таълим мусасасалари тарбияланувчиларида хорижий тилларга қизиқиши шакллантириши масалалари.

Илмий-амалий конференция материалиларни тўплам шаклида чоп этиш ревалаштирилган.

Конференцияни расмий тили: ўзбек ва рус тиллари.

Маколалар матнини тайёрлаш бўйича талаблар:

1. Матнлар Microsoft Word матн муҳарририда, Times New Roman шрифтида, 14 ўлчамда, A-4 формати көзозда, 1,5 интервалда, юкори ва пастдан 2 см, ўндан 1,5 ва чандан 3 см қолдирган холда тайёланиши лозим.

2. Маколалар матнини сарлавхасидан кейин муаллиф(лар)нинг исми, отасининг исми ва фамилияси, илмий даражаси, иш жойи кўрсатилиши, 1 интервал ташлаб асосий матн келтирилиши керак.

3. Маколалар ҳажмий A4 форматида 3-4 саҳифадан ошмаган холда 1 нусхада ва электрон вариантда 2017 йил 20 августчага таҳрирдан чиқарилиб, юкорида талаблар даражасида ташкилий кўмитага етказилиши лозим.

4. Тақдим этилган материал конференцияни мавзусини акс этитиши ва кайси йўналишга мослиги қўрсатилиши керак.

Маколалар илмий савииси бўйича ташкилий қўмита томонидан танлаб олиниди. Белгиланган талабларга жавоб бермайдиган маколалар чоп этилмайди ва кўллэзмаси қайтарилмайди.

Маколаларни ўзбек таҳрирдан чиқарилиши керак.

Маколаларни ўз

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

Қизилқум батрида олиб борилган геологик тадқиқотлар ҳудудида Менделеев даврий жадвалига кирүвчи деярли барча элементлар мавжудлиги, бу ердаги табиий бойликлар нөёблиги ва ўзига хос ҳусусиятлари билан ажralиб туришини исботлаган. Ҳусусан, мамлакатимизни ишлаб чиқарилётган рангли ва қымматбахо металларнинг саксон фоизи Навоий вилояти хиссасига тўғри келади. Шу боис фойдали қазилмаларни қазиб олиши ҳамда қайта ишлаш бўйича янги шигар технологияларни ишлаб чиқиши, узарни муйайн геологик ҳамда ишлам шароитларни ҳисобга олган ҳолда амалиётдаги жорий қилиши бугунки кунининг долзарб масалаларидандир. Бу борада Навоий давлат кончиллик институтидаги олиб борилаётган изланишлар алоҳуда ёътиборга молик. Жумладан, фан, таълим ва ишлаб чиқарни ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириши мақсадидан қатор корхоналар қошида институт кафедраларнинг филиали ташкили этилган талабаларнинг назарий билимларни амалий машрутоти ва тажрибалир орқали мустаҳкамлашига, айни пайтда илмий тадқиқот ишларни ривожлантиришига хизмат қилмоқда.

— Кафедраларда ҳамкор корхоналарнинг соҳага оид мавжуд муаммолари банки мунтазам янгиланиб, шу асосида илмий характердаги битириув-малакави ишлари, магистрлар ва докторлор диссертациялари мавзулари шакллантирилади, — дейди кимё-металлургия факультетининг "Кимёвий технология" кафедраси мудири Фарҳод Умиров. — Кафедрамиз "Навоийазот", "Қизилкумцемент", Навоийэлектроқимёй" акциядорлик жамиятлари, "Самарқанд-суперфосфат", корхонаси, Бухоро нефти қайта ишлаш зауди билан илмий-амалий ҳамкорликни ўрнатган. Ҳусусан, "Навоийазот" акциядорлик жамиятида кафедрамиз филиали мавжуд.

Институтимизнинг замонавий, янги тигда бунёд этилган бинода фаолиятни давом этираётгани, ихтиёризмидаги саккизга ўкув, иккита илмий-тадқиқот лабораторияси-нинг хориждан келтирилган ускуна ва анжомлар билан жиҳозлангани илмий изланишларда кўл келмоқда. Жумладан, Кизилқум фосфоритни бойитиш бўйича ташкили этилган лаборатория талабаларнинг соҳага дахлор муммомлар устида тадқиқот ўтказиёт.

Айни пайтда "Кимёвий технология" (ишлаб чиқариши тур-

фатида олиш технологиясини яратиш изланишларимнинг асосини ташкил этади.

Иккинчидан, "Навоийазот" акциядорлик жамиятида ацетон синтези шароитида кўлла-ниладиган катализаторлар хориждан харид килинади. Биртоннаси учун 12000 АҚШ долларни сарфланади. Шу боис махаллий ҳомашёлар асосида талабага мос катализаторлар олиш технологиясини яратиш иктиносидан самародорликни ошириши хизмат қиласи, — дейди Санъат Шарипов. — Мамлакатимиз бой табийи ресурсларга эга. Улардан оқилона фойдаланиб, илим ва амалиёт уйғулигига импорт

дамли. Бу каби катализаторлар-нинг амалиётга

табтиқ этилиши ишлаб чиқариши саломонги ошириб, катта миқдордаги валютани иктиносидан килиш имконини беради. Изланичан талабанинг ийрик корхона иктиносидай салоҳитини оширишга қаратилган мавзууда дадил мулоҳаза юритиши юртимизда ёшларнинг чукур билим олиб, тажриба ошириши ҳамда фан-техника сирларини пухта ўрганиши учун яратилган улкан имкониятлар самарасиданди. Чунки дунё олимларни йиллар давомида кимё саноатидаги асосий жараёнларни ҳаракатлан-

Izlanish va samara

Институтда анъанавий тарзда "Фан ва техника тараққиётida ёшлар" мавзусида олий таълим мусассалари ҳамда ўрта маҳсус, қасб-хунар таълими мусассалари ўқувчиларининг илмий-амалий анжумани ўткашиб келинаганда, илмий тадқиқот ишларига ёшларни жалб этиш учун маҳсус грантлар ажратилётгани, чет энгизинг нуфузли илим даргоҳлари билан тажриба алмашиш ўйлга кўйилгани бўлажак олимлар сафини кенгайтироқмада.

— Фанлар кесимида хорижий давлатлардан чоитилган адабиётларни таржима килиш, яратилган дарслик ва ўкув кўлланмаларини янада мукаммалаштириш мақсадида кўшичма манбаларни нашрга тайёрлаш ҳамда чоитиришга алоҳуда ётиришга ётиришга алоҳуда ётиришга қаратиляпмиз, — дейди Фарҳод Умиров.

— Жумладан, тажрибали ўқитувчиларимиз Журсун Умарова, Севара Турсунова, Одина Турдиева томонидан Н.Г. Коржуковининг "Неорганическая химия" (Москва), Г.Г. Савельев ва Л.М. Смолова-нинг "Общая химия" (Томск), Н.С. Курнаковинг "Современная проблема общей и неорганической химии" (Москва) китобларининг таржима килиниб, ўкув амалиётiga қиритилган мавзуларни ҳар томонидан асосли таҳлиллар асосида тушунтиришга ёрдам берадиган. Салоҳияти профессор-ўқитувчиларимиз раҳбарлигидаги "Физик-кимёвий таҳлилнинг замонавий услублари", "Умумий кимёвий технология фанидан практикум дарслари", "Минерал ўғитлар кимёвий технологияси" каби ўкув кўлланмалари тайёрлаб, нашр этилган талабаларнинг соҳага оид билимларни ўзлаштиришида мумхим аҳамият тақсифи.

Ойбуви ОЧИЛОВА,
"Ma'rifat" мухбири

Илмий тадқиқотлар сари қадам

ИНСТИТУТ АУДИТОРИЯЛАРИДА ТАШЛАНМОҚДА

лари бўйича)" кафедраси 2-курс магистранти Санъат Шарипов "Махаллий ҳомашёлар — бентонит ва каолин асосида ацетон олиш учун катализаторлар технологиясини яратиш ва тадқиқ килиш" мавзусида магистрлик диссертацияси устида изланишлар олиб боромда. Катализаторлар технологияси мавзуси шу пайтгача ҳам олимлар тортига келган. Бироқ иктидорли ўигит ўтказаётган лаборатория таҳлиллари натижаси ҳам мутахассислар томонидан юкори бахоланмоқда.

— Биринчидан, "Навоийазот" акциядорлик жамиятида ишлаб чиқариши ишларни ўзанлишида ташкил этилган. Диссертациям мавзуси асосий бошлангич маддалардан бўлган ацетилен билан боғлиқ. Корхонада бу модда асосида турли биримлар, жумладан, ацетон ишлаб чиқарилади. Ацетонга талаб юкори илигини инобатта олиб, уни асосий маҳсулот си-

ўрнини босувчи кўплаб материалларни олиш мумкин. Биргина Курматот тизмаларидан жойлашган Олмалик ҳудудида мис, рух, кўргошин, сингари кимёвий элементларнинг соғ ҳамда биримга ҳолатида катта заҳиралари мавжуд. Тадқиқотлар давомида катализаторларни махаллий ҳомашёларга алмаштириша ташувчи сифатида Навбахор туманингидаги кичик конлардан қазиб олинган бентонит ва Ангрен каолинидан, фаол маддалар сифатида эса Олмалик кон-металлургия комбинатидаги ишлаб чиқарилган кадимий ҳамда рух оксидларидан фойдаландик. Уларни кўллашнинг афзалликлари кўп. Биринчидан, барчаси ўзимизнинг маҳсулот. Иккинчидан, тадқиқотлар на-тижасига кўра, махаллийлаштирилаётган махсулот хорижидан келтирилаётган мукобилидан сира колишимайди. Аксинча, ҳарорат ўзгаришларига, ишлаб чиқариш жараёнига чи-

тирувчи катализаторлар яратиш кизиқтириб келган. Институтда Санъат Шарипов сингари кўплаб ўигит-қизлар илмий тадқиқотлар сари қадамни аудиторияларда ташланяти. Жумладан, айни пайтда Т.Нурмурадов ўрганеётган "Юори кальций модулли фосфоритларни махаллий ҳомашёларга алмаштириша ташувчи сифатида эса Олмалик кон-металлургия комбинатидаги ишлаб чиқарилган қадимий ҳамда қўллашнинг физик-кимёвий асосларини ва технологиясини ишлаб чиқиши", А.Умрзоқов тадқиқот олиб бораётган "Ацетилин спиртлари, ванилин эфира-рининг гетероген катализитик усууда олинини ва уларнинг хоссалари" юзасидан олиб бораётган тадқиқоти, Ў.Темиров нокоясига ўтиказаётган "Марказий Кизилкум фосфоритларни асосида органик минерал ўғитлар олиш технологияси" мавзуларидаги илмий изланишларни шулар сирасига киритиш мумкин.

тирасига ёзилади. Физик олимлар шу миллионлаб ядрорий тўкнашувлардан иборат маълумотлар базасини ўзи яраттан компютер дастурлари ёрдамида таҳлил қиласи. Ядрорий тўкнашувларда ҳосил бўлган турли зарзарларнинг чиқиш конуниятларини кашф этади. Энг асосийси, ҳосил бўлган ўта зич ва исиск материя хоссалари тўғрисида янги маълумот оламиш. Буларни ўрганиш нафақат олам яратилиши билан боғлиқ билимларни ўрганишга, балки фан-техника имкониятларини янада жадаллаштиришга, бугунгидан ҳам юкори тезлижка эга компютер процессорларининг янги авлодлари ҳамда замонавий теззор дектеторларни яратилишига замин бўлади.

Ха ўзбек йигитининг дунё физикали илми ривожига кўшашётган ҳиссаси ҳар бир юртдошимиз қалбида фаҳр туйғисини ўйтотади. Айтиб ўтиш жоизи, Ўзбекистондан ядро физикиаси ва юкори энергиялар физикиаси соҳасидаги нафақат мамлакатимизда, балки бутун дунёда танилган академик Бехзод Йўлдошев, академик Кодир Ғуломов, профессор Сайдулла Лутфуллаев, профессор Қосим Олимовдек етакчи физик олимлар етишиб чиқсан. Ҳусниддин Олимов ҳам соҳанинг ўш, истиқболли вакили сифатида аша шу етук устоузларидан жуда кўп нарса ўрганди. Уларнинг маслаҳати ва тавсиялари амал қилди. У келгисида ҳам тадқиқотларни изчил давом этитириб, юртимизда физика фани ривожига ҳисса кўшиши, бу борада ўзи ишлаб ўтказаётган Инҳа университетида ўш авлодга пухта билим беришни кўнглига туккан.

Зебо НАМОЗОВА

Ўзбек олимининг муваффакияти

Юртимиз азалдан кўплаб истеъодд ёгаларига бешик бўлган. Бу анъана ҳозир ҳам бардавом бўлиб, истеъоддид ўзбек ўигит-қизлари эришаётган муваффакиятларда намоён бўлаяти. Жумладан, Тошкент шаҳридан Инҳа университети ўқитувчisi Ҳусниддин Олимовнинг нуфузли ҳалқаро мукофот соҳиби бўлгани фикримиз исботиди.

Ёш олим физика фанидан мавзулар ўйқиди ҳамда амалий машрутотлар олиб боради. Бундан ташкири, у ўзбекистон Фанлар академияси Физика-техника институтининг етакчи илмий ходими сифатида тадқиқотларда фоал иштиреки этади.

Гап шундаки, ҳамиятимиз Ҳалқаро Фанлар академияси (TWAS)нинг 2016 йилда рivoхланаётган мамлакатларнинг 45 ўшага бўлган олимлари учун ўзлонг қилган танловида "Физика ва математика соҳасидаги энг яхши илмий мақолалар" нуфузли мукофотига муносиб кўрildи. Дунёнинг ривожлаётган мамлакатларни орасидан 17 давлатдан турли фан соҳалари бўйича катнашган 22 нафар номзод катни Ҳусниддин Олимовнинг голиб бўлгани ўш олимнинг кўп йиллик илмий изланиш ва тадқиқотлари ҳалқаро миқёсда тан олниганинг ёрқин исботиди. У нафакат Ўзбекистон, балки МДХда ҳам Ҳалқаро Фанлар академиясининг 2016 йилда нуфузли мукофотига лойик кўrildi.

Ҳусниддин Олимов 1998 йили Ўзбекистон Миллӣ университетини тамомлаган. Кейинги илмий фолиятни Германия ва Покистонда давом этитириб,

ядро физикиаси ва юкори энергиялар физикиаси бўйича тадқиқотлар олиб борди. Ўзбекистон Фанлар академияси Физика-техника инститuti аспирантурасини тамомлаб, физика-математика фанлари бўйича номзодлик диссертациясини муваффакиятли ёлқандаги ҳамда ушбу институтнинг юкори энергиялар лабораториясида етакчи илмий ходим ҳиджади ва аниқ янгилиги бўлган учун Америка ва Европанинг нуфузли илмий журнallарида чоитилди. Олимовнинг энг катта ўтуқларидан бири шуки, у инглиз тилини пухта билади. Дунё олимларининг ўз соҳасида олиб бораётган тадқиқотларини диккат билан кузатиб боради.

Ҳолимов лаборатория шароитида ядроларни ёруғлик тезлигига яқин тезатиб, бир-бiriга тўкнашгандага ҳосил бўлган ўта зич ва ўта исиск материя хоссаларини тадқик қилди. Олингандар холосаларнинг киммати шундан иборатки, шу ҳосил бўлган материя "катта

порташ"дан бир неча микросонидан кейин ҳосил бўлган материянинг айнан эквивалентидир. Тажриба ўта зич ва жуда исиск материянинг температурадан миллион марта кўпроқ бўлганини курсатди.

Кўёш марказидаги ҳарорат таҳминан 14 миллион градусга тенг. Физик олимлар диний қарашларни инкор этмаган holda, оламнинг "катта порташ"да кичик ҳажмда ўта зич ва жуда исиск материя ҳосил бўлган. Кейинчалик бу материя кенгайли, совиши натижасида протон ва нейтронлар, бу заррачаларнинг кўшилишидан эса ядролар пайдо бўлган. Материя кенгайли шишина таҳминан ўтиказаётган атомлар, атомларнинг ўзаро бирлашвидан молекулалар пайдо бўлган. Молекулалар эса хаёт дегани.

— Дунёнинг етакчи юкори энергиялар физикиаси марказларida олиб бораётган экспериментларда бир бир сонияда минглаб ядролар бир-бiri билан тўкнашдиган, миллионлаб зарзарчалар пайдо килиши кузатилиди, — дейди Ҳусниддин Олимов. — Кўплаб ҳосил бўлган зарзарчаларнинг тезлигига, энергияси ва чиқиши бурчаклари мурakkab дектеторлар ёрдамида ўлчаниди ҳамда бу маълумот компютер хо-

— Ойиси, бугун бизда "короткий день" лигини биласиз-а? Соат 13:00 да болангизни олиб кетарсиз.

Иккى фарзандини боғчага ташлаб, ишга шошилаётган жувон боғча опанинг бу ганини эшишиб таққа тұхтади.

— Ахир, биз ишдамиз-ку, қандай улгурмаз?

Тұрмуш үртоги ҳам ишдан кеч қайтади. Күшнисиңдан ҳәдел ылтимос қылавериш...

Фарзанди мактабгача таълим мұсассасига қатнаидиган ота-оналар йил давомида бу муаммога бир неча маротаба дуч келадилар. Бирор байрам ёки мұхим сана яқынлаша, әрталабдан, баъзда бир күн олдин боғча опа сизни огохлантиради: "Әртага короткий день". Үйда боланинг бобобувиси ёки ақапаси бўлса майлику-я, аммо кечгача ишлайдиган ота-она учун бундай талаб кўп ҳолларда ноктайлик туғдириши аник.

— Кўшним банда ишлайди, — дейди Чилонзор туманида яшовчи үй бекаси Нодира Махкамова. — Янглишмасам, 8 март байрами арафасида әрталабдан кўнғироқ қилиб, ўғлини боғчадан пешинда олиб туришимни илтимос қилди. "Нега?" деб сўрасам, кискартирилган иш куни эмиш. Боғча опалар байрам килгани кетишар экан... Шундай экан, ишлайдиган оналарга ҳам байрамдан бир күн олдин "короткий день" қилиб берисин", дегим келдию, аммо андиша қилдим. Фарзандим билан кўшнимнинг

туция куни; Рӯза ҳайит (Ийд ал-Фитр) — диний байрамининг биринчи куни; Курбан ҳайит (Ийд ал-Адха) — диний байрамининг биринчи куни". Демак, ана шу саналар арафасида факат бир соатга қискартирилган иш куни бўлиши керак. Лекин айрим боғча опалар ишдан

тинг. Агар кеч колсангиз, боғча опам бизни уришадилар", деган гали хавотирга соларди.

Тарбиячиларнинг бу талаби ота-оналарнинг режаларини бузуб, кун давомида тўлақонли ишлашига халақит беради.

оналарнинг кичкентойлари бир ёки иккى нафар тарбиячига қолдирилади. Уйда ўтирадиган оналар фарзандни эртароқ олиб кетгани учун қоладиган болалар сони унча кўп бўлмайди. Кейинги байрамда бошқа ходим навбатчи бўлса, ёх қандай муаммога жожат қолмас эди.

Аммо масаланинг иккinci томони ҳам бор. Ота-оналар орасида "Боғча опа ҳам кимнингдир онаси, кимнингдир аёли, кимнингдир келини. У ҳам байрам арафасида фарзандлари бағрида бўлишни, уларга ширин-ширин таомлар пишириб беруб, оила аъзолари кўнглини олиши истайди". "Баъзан фарзандимизнинг шўхлигига чидолмай, "дод" деб юбордими. Боғча опалар кун бўйи 15–20 нафар болага қарашга мажбур. Байрам баҳона бир кун эртароқ кетса, осмон узилиб ерга тушармиди?" деб фикр билдирилганлар ҳам йўқ эмас.

Демак, ҳар иккى томон учун ҳам куйлайлик яратиш ўша мактабгача таълим мұсассаси маъмурити зими масида бўлиши керак. Сих ҳам, кабоб ҳам куймасин. Юкоридаги таклиф ва истаклардан ҳар бир МТМ маъмурити ва тарбиячилари тегишли хулоса чиқариб олишиади, деган умиддамиз.

Райхона ХЎЖАЕВА,
"Ma'rifat" мухбири

«Қискартирилган иш куни»

Ёки байрам деса юраги безиллайдиган оналар

ўғлини ҳам туш пайти уйга олиб кетдим.

Бу масалада қонуний тартиб-коши борми? Аслида, тарбиячилар бундай йўл тушига қайда даражада ҳақли?

Хушнудбек Ҳудойбердиев, хукукшунос:

— Ўзбекистон Республикаси Мехнат кодексининг 121-моддасида "Байрам (ишлайдиган) кунлари (131-модда) арафасида кундаклик иш (смена) муддати барча ходимлар учун камиди бир соатга қискартирилади" дейилган. Бу гап айнан қайси байрамларга тегиши эканлиги кодекснинг 131-моддасида тўлиқ ёзиб қўйилган: "1 январь — Янги йил; 8 марта — Хотин-кизлар куни; 21 марта — Наврӯз байрами; 9 май — Хотира ва қадрлаш куни; 1 сентябрь — Мустакиллик куни; 1 октябрь — Ўқитувчи ва мураббийлар куни; 8 декабрь — Консти-

4-5 соат олдин кетиб, ота-оналарни нокуляй вазиятга соладилар. Давлат ишида ишлайдиганлар бу коидадан беҳабар ёки бўлса ҳам вактли кетишига хижолат бўлиб, ҳар доимигидек кечгача ишлайдерадилар.

— "Қискартирилган иш куни" муаммосига мен ҳам дуч келганин, — дейди уч фарзанднинг онаси — шифокор Азиза Мухиддинова. — Байрамдан олдин ва арафа кунлари боғча опалар "Биз ҳам уйга эртароқ бориб, тайёргарлик кўришимиз керак", деб фарзандимизни туш пайтида олиб кетиши мизни сўрашарди. Шундай пайтларда тиббий текширувдан ўтиш учун навбат кутуб турган беморларни норози қилиб, болаларини боғчадан олган дамларим вижданинг қўйналган. Олмай десам, фарзандларимнинг "Ойижон, эртароқ олиб ке-

— Кайсирид байрам яқинлаша, тагин боғча опанинг "Ойиси, обедда обкетасизда" дейишидан чўйичи турман, — дейди Сергели туманида яшовчи она Хуршида Турсунова. — Хусусий фирмада ишласам ҳам, иш вакти кечгача. Кун яримда болални олишга мажбур бўлганин учун режалаштириган ишларим битмай колади. Ишлайдиган оналарнинг "Бу гап яна кимга илтимос қиласм экан-а?", "Уқасини боғчадан барвакт олиши учун бугунча қизим дарсдан қоладиган бўлди-да", "Ҳар байрамда жавоб сўрайвериб, ишмидан айрилиб қолмасам эди", деган гаплари ҳам боғча опаларга таъсир килмайди. Байрам арафасида боғчада навбатчик ташкил этилса, яхши бўлар эди. Давлат ташкилотида ишлайдиган, туш пайтида олиб кетишига имкони бўлмаган ота-

Янги уйда яшаш баҳти

Бошингда бошпананг бўлса, кўнглинг хотиржам, ўзингни гўё ҳимоялангандек ҳис этасан. Үй — қишида исинадиган, ёзда салқинлайдиган, бизни қор-ёмғир, бўрон, ёмон кўзлару, турли хафф-хатарлардан асрайдиган муқаддас гўшадир. Шинам уй-жой ва фаровонлик оила баҳту саодатининг бирламчи омилларидан ҳисобланади. Оиласиз тинч бўлса, давлат ҳам тинч, фаровон бўлади. Шу боис ҳам, ҳалқи уй-жой билан таъминлаш мұхым аҳамиятга эга.

"2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арzon уй-жойлар куриш дастури тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори ҳалқимиз кутган ажойиб янгилек бўлди. Ҳам арzon, ҳам сифатли, замонавий, бири-биридан кўркмам, шинам уй-жойлар тартиб билан курисланган бўлбі, бу ергага шартароит шаҳардагидек бадистар.

Биричини Президентимиз айтгандек, "Озод ва обод юртда яшайдиган, янгича фикрлайдиган одамларнинг уйлари ҳам, уларнинг ҳаёти, турмуш ҳам гўзал ва фаровон бўлиши керак". Айниқса, Ватанимизнинг янада обод, ҳаётимизнинг гўзал бўлишида меҳнаткаш бободеҳонларимиз хизмати бекиёс. Ҳалқимизнинг ризқи-насибаси заҳматкаш дехонларимиз томонидан етишиларидан маҳсулотлар, озиқ-овқатлар билан ўлчанади. Ҳаётимиз фаровонлиги эса қишлоқлар ободлиги билан узвий болгик. Шу боис, меҳнаткаш қишлоқ аҳлининг турмуш шароитини яхшилаш, оилаларни замонавий, сифатли, шинам уй-жойлар билан таъминлаш, қишлоқда янги мұхандислик-коммуникация, ижтимоий ва бозор инфратузилмасини шакллантириш давр талабидир. Қишлоқ киёфа-сина янги даражага кўтариш ва шу асосда аҳолининг ҳаёт даражасини яхшилаш, дунёқарашини ўзgartариши

мұхим аҳамиятга эга. Қишлоқ ахли кўнгли тўк, ҳаётидан рози бўлса, жамиятимиз яна ҳам равнек топлиши мұкаррар. Бу борада олиб бориладиган эзгу ишлар эса ҳар биримизнинг қалбимизни чексиз кувончга тўлдиради.

Корақалпоғистон Республикаси Кегейли тумани Ақтуба элатида ҳам 1 қаватли, 3 хонали хонадонлардан иборат 10 ta тураржой курилиб, фойдаланишга топширилди. Янги уй сохиблари билан сунбатлашамиз.

— Янги уйда яшаш ҳақиқий баҳт экан, — дейди Кегейли маший хизмат кўрсатишни касб-хунар коллежи ўқитувчиси, хонадон сохибаси Светлана Айназарова. — Уч хонали уйимиз шинам, барча зарурий шароитлар мұхайё. Иссик ва совук сув билан таъминланган, тежамкор электр энергия тизими ўрнатилган. Уйимиз олдида килич томорка бор. Эрта баҳорда сабзавот ва турли гуллар экиди.

Светлананинг умр йўлдоши Ринат Жуммуратов — киме фани ўқитувчиси. Оиласа иккى нафар фарзанд улгаймокда. Шоҳсанам мактабга, Шоубек эса боғчага боради. Бундай ахол оиласа ва замонавий уйда фарзандлар соғлом, дунёқараши кенг, баркамол бўлиб вояга етиши шубҳасиз.

— Шинам уй-жойда, яхши кўнгли-кўнгиллар билан ёнма-ён яшаяпмиз,

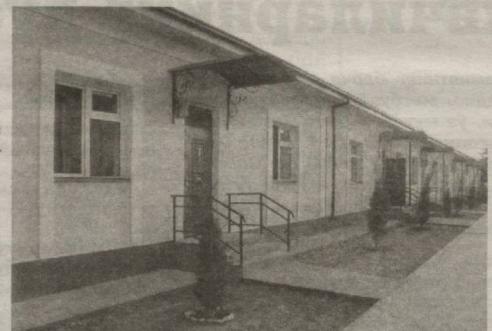
— дейди Светлана-нинг кўнглиси Саятхон Камалатдинова. — Чунки ҳалқимиз "Узод" даги қариндошдан, яқиндаги кўнши яхши" деб бежиз айтмаган. Кувончли ва қайгули кунларнингда биринчилардан бўлиб ёрдам кўлини чўзадиган, холаҳвонингдан тез-тез

хабар олиб турадиган кўншиларнинг борлиги яхши. Биз бир-биримиз билан яқиндан таниши, борди-келдими бошлаб юборганимиз. Ҳамма ахил, дўст, бамаслаҳат иш қиласми.

Дарҳақиқат, бу ерга кўчиб келгандарнинг кўчлилари ўш оиласалардир. Жамиятда ўз ўрнига эга, фарзанд тарбиялаётган, ишлиши кишилар. "Кўнши яхши қаримас", "Кўнши кўншига ибрат" деганларидек, улар яратилган имкониятлардан оқилона фойдаланиб, ажойиб ҳаёт тарзига амал қилиб, меҳнат завқи билан яшади.

Бундан ташқари, Ақтуба элатида 2 қаватли, 2-3 хонали 2 ta турар жой (32 ta хонадон учун) ҳам куриб битказилиб, айни пайтида ички таъмирилаш ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, 2017 йилда кўшимча рашишда Ақтуба элатида ер участаси 0,2 ga бўлган 1 қаватли 3 хонали 12 ta тураржой, Кегейли посёлкасида 2 қаватли 16 квартирали (2 ёки 3 хонали) битта тураржой курилиши режалаштирилган. Бугунги кунда тураржой шароитини яхшилашга мұхтож оиласалар аниқланиб, уйнинг бошланғич тўловлари тўлиқ тўлди.

Республикамизнинг барча туманлари қатори Тахтакўпир туманида ҳам янги уй-жойлар курилиши авжиди.

— Туманимизнинг "Мустакиллик" МФЙ ҳудуди Дўстлик гузарида 2 қаватли, 16 квартирали, 2-3 хонали тураржой иморати курилиши учун керакли ер майдони ажратилди. 1 миллиард 284 миллион сўм бўлган смета-лоиҳа ҳужжатлари тайёрланди ва тураржой учун бошланғич тўловлар ўз вақтида тўланиб, курилиши тендер гобли «Реверстрай» МЧК томонидан бошлаб юборилди, — дейди туман ҳокимининг саноатни ривожлантириш, капитал курилиш, коммуникациялар ва коммунал ҳужжалиги масалалари бўйича ўринбосари Т.Нурманов. — Пойдевор тикланиб, иккичи қават деворини ўрашга киришдик. Курилиш жараёни 34 фойзга етди. Шунингдек, квартира эгаларининг ёхтиёжини кондириш максадида болалар майдончиси, дам олиш айвони, душ ва башка кўшимча иншоотларни барпо этиш режалаштирилган.

Кундан-кунга қишлоқлар киёфаси янгиланар экан, аҳолининг ҳаёт даражаси ҳам яхшилашиб бормодка. Имконият бор жойда ҳаёт гуллашынайди, қишлоқлар келажакка нисбатан ишонч уйғонади.

Несибели МАМБЕТИРЗАЕВА,
"Ma'rifat" мухбири

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

Бир вақтлар адабиёт шўналишида Нобель мукофоти лауреати бўлган Уильям Фолкнердан дунё адабиётининг энг сара уч романни номини сўрашганида, у ўйлаб ўтиришади, «Анна Каренина», «Анна Каренина» ва яна бир бор «Анна Каренина» деб жавоб берган экан. Хўш, «Анна Каренина» чиндан ҳам шу қадар улкан бадиий қўйматга, шуҳратга эга эдими?

Шубҳасиз, у адабиёт тарихидаги энг машҳур романлардан бири. Буюк адабиёт Лев Толстой мазкур асарни 1873 йилда ёзишига киришган. Романинг илк кисмлари «Русский вестник» журналида эълон қилингач, асарнинг янги бобларини сабрсизлик билан кутадиган китобхонлар сони ортиб кетди. Айниска, роман ниҳояси барчани қизиқтиради. Аммо муаллиф асарни шунчаки, тез ва оддий якунлай олмасди. Шу боис Толстой роман устида кутилгандан узоқроқ ишлади. Ниҳоят, 1877 йил 17 апрелда асарга сўнгги нуқта кўйилди. Буни қарангти, ушбу санага ҳам бир ярим аср бўлиди.

Ўз асаридан безиб кетган ёзувчи

1874 йилнинг охирларидан романнинг илк бобини «Русский вестник»га беришга карор килган Толстой, ҳар ой чоп этиладиган журналга асарнинг кейинги фаслларини ўз вақтида етказиб бериш кераклиги ва бунинг учун тинмай меҳнат килиши зарурлигини хаёлига ҳам келтирмаган бўлса, ажаб эмас. Чунки у баъзан муттасил ёзиш, воқеалар ривожи устида биш котиришга жон деб киришар, баъзан эса «Тоқатим тоқ бўлди», «Э. Худо, канни эди кимдир «Анна Каренина»ни тамомлаб берса» ёки «Менинг Аннам худди тахир турп сингари, жонимга тегди», дёя нолиганини яқинлари хотираларидан ўқиши мумкин.

Толстойнинг бу ҳолати тушинарли, албатта. Муаллифи нисбада ижод эмас, балки таҳририят томонидан бўлаётган устма-уст талаб, асарни якунлаш ишларини тезлаштириша доир илтинослар натижасида юзага келган «мажбурият» бездириб юборади. Бирок роман ниҳоятда катта ҳажмад бўлиб, илк китобининг ўзиёк 2560 ваққа етади. Адаб бошида бу қадар улкан ҳажмада роман ёзман, деб ўйламаган. Лекин ҳар сафар романни тамомлашга киришган чогига тасаввурини янгидан-янги воқеалар чулғаб олиб, асар автоматик радишида давом этиб кетаварди.

«Омадсиз» хотима

1877 йилнинг баҳорида Толстой «янги иш жойини бўшатиш ниятида» тезорук «Анна Каренина»ни ниҳоя-

Ўз каффа энг яхши роман

лашга ошиқди. У ўзи истаганидек — романга хотима ясади ҳам, аммо журнал мухаррири Михаил Котковга бу эпилог, яни шундай улкан ёзувчининг бу қадар бақувват асари кўнгиллилар ҳаракати Россияда юз берган серблар кўзғолонига ёрдам бўлганини акс эттирувчи воқеа билан тугаши ҳолати ёкмади.

Мухаррир айнан шу бобни ўз журналида чоп этишини ва китобхонларга етказиши истамади. Аксинча, журналнинг галдаги сонида «Анна Каренинанинг ўлими ҳақида» номли муаллифи номаълум мақола пайдо бўлди. Унинг қисқана мазмуни қўйидаги: «Аввалига сонларда берилган «Анна Каренина» романи сўнгиди «давоми бор» деб ёзган эдик. Аммо боз қаҳрамоннинг ўлими билан роман ниҳоясига етади. Муаллиф яна иккни вақоати кичик хотима ёзишин режалаштирган. Унда китобхонлар Аннанинг ўлиминдан қайғуга ботган Вронскийнинг ўз иктиёри билил Сербияга жўнаши, Лёвин эса туғилиб ўстган кишилогида қолиб, славян кўмитаси ва кўнгиллилар ҳаракатидан газабланганини билиб олиши мумкин. Балки ёзувчи ушбу бобни асарнинг асосий нашрига киритар».

Аммо роман муаллиф кутганидек, иккни ҳафтадан сўнг тайёр бўлмади. Толстой «Анна Каренина»ни уч йил дегандан тамомлади.

Адаб танлаган бекат...

Китобхонлар кўп бора Толстойни «ўзини вагон тагига ташлаб, ҳалок бўлган» Аннага нисбатан ўта шафқатсизлик кигланлиди айбайти. Толстой бу «ечим»га қаршилик килмади. Аксинча, унинг ўзи ҳам, охир-оқибат, сўнгти бобни бойитди. Шу тариқа 1878 йилнинг январь ойида «Анна Каренина»нинг илк бор алоҳида нашри чоп этилди.

Офарин, Пушкин!

Толстой шахсий ёзишмаларида «Анна Каренина»ғояси туғилишида Пушкин ижодидан илхомланганини айтган. Буни адабининг аёли Софья Толстая хам тасдиқлаган. Кейинчалик Толстой адабиётшунос ва танқидчи Никола Страховга ёзган мақтубида бу ҳақида алоҳида мөхр билан ёзган. Уша

Толстой Анна Каренинанинг ўз жонига қадс килиш воқеасини гавдалантириш учун Москвадаги Обидоралов темир йўл бекатини танлайди ва бу тасодифий эмасди.

Чунки ўша вақтларда шаҳар яқинидан ўтган мазкур йўл мамлакатдаги энг серқатнов кўчалардан бири бўлган. Ундан тез-тез оғир юқ ортилган поездлар ўтарди.

Пушкиннинг қизи — илҳом париси

Толстой Анна Каренина тимсолини акс эттиришда Пушкиннинг ёқимтой қизи Мария Гартунг кўёфасидаги чизиглардан илхомланган. Аникрофи, Аннанинг суратини чизишида Мариянинг ташки кўринишида кўплаб жиҳатлардан нусха олинган. Айниска, Мариянинг соч турмаги ва севимли маржони тўғридан-тўғри Аннага ҳам кўчирилди. Ёзувчи Марияни шундай тасвирилайди: «Унинг соч турмаги деяри сезилимасди. Бирок доимо ёйлиб, чаккасига тушиб турдиган калта жингалак соч гажаклари у ўзига оро берган вақтда дарҳол кўзга ташланарди. Унинг силлиқ бўйнида доимо маржон шодаси бўларди».

Толстой буюк шоир зурриёди билан роман ёзишини бошлашидан беш йил аввал Тула шаҳрида танишиб қолади. Маълумки, Мария ўз даври аёллари орасида зукко, илғор ва жозибадорлиги, замонавийлиги билан ажralib турган ҳамда унинг айнан мана шу жиҳатлари ёзувчи ёзтиборини бирдан ўзига тортади. Толстой бу гўзал ва хушбичим аёлни аслида ёқтириб қолган. Шу боис унинг тимсолида ўз севимли қаҳрамони — Анна Каренина образини кўради.

Гарчи Анна ташки кўриниши жиҳатидан Марияга ўхшасида, аммо унинг асосий гоясида: «Барча баҳтили оиласада бир-бираига ўхшаш, ҳар бир баҳтисиз оила эса ўзича баҳтсиз», деган қараш мұжассам. Олимлар ушбу кўйма иборани «Анна Каренина» образи орқали илгари сурилган асосий мазмун» деб хисоблайди. Бу боз қаҳрамоннинг турли ва занъялардаги хатти-ҳаракати, фикрлаши ва тақдирни асносида, уни ўраб олган жамият, атроф-муҳитда юз берадиган воқеалар, қисматлар ўйнунлигига намоён бўлади. Аслида, роман фақат шу иборани айтиш учунчигина ёзилмаган, албатта. У ниҳоятда кенг қарорли бўлиб, бир эмас, ўнлаб хулоса чиқарши мумкин. Бу ўйувчининг ҳаётин тажрибаси, дунёкариши ва тақдирига боғлик.

Дарвоқе, 1877 йилда «баҳти мұхаббат» сабаб ўзини поезд тагига ташлаган Анна

Пирогова исмли аёл ҳам Анна Каренина образининг прототипи эди, дейиш мумкин. Боиси, кўплаб инсонлар қатори Толстой ҳам бу машъум ҳодисадан қаттиқ таъсиранади. Ёзувчининг аёли улуг адаби ўша баҳтиқаро аёни кўриш учун ҳатто темир йўл казармасигача борганини хотирлайди.

Бундан ташки, Толстойлар сулоласида ҳам ўз эрини, оиласини ташлаб жазманни билан кетган иккни аёл бўлган. Шу боис адабиётшунослар Анна Каренина образи ва характери, қисмати «осмондан олинмаган»ига, балки Толстой ҳаёти мобайнида айнан гувоҳ бўлган, кўрган аёллар тақдирни билан боғлик эканига шубҳа килмайди.

Толстой асарнинг бошқа қаҳрамонлари ҳам реал шахслар эканини кўп бора таъкидлайди. Масалан, Константин Лёвин улардан бири бўлиши мумкин. Бу қаҳрамон ёзувчи ижодидаги энг мураккаб ва ўша даврдаги автобиография образ эди. Толстой ушбу колок заминдор кўёфасини жонлантираётганда шу қадар оғир руҳий кийинча тушганидан ҳатто бир муддат барча ёзганларини йўқ қилмоқчи ҳам бўлади.

Хозир Лёвин фамилияси кўпинча «е» ҳарфи билан таълафуз қилинади, аммо Толстойнинг ўзи уни образ шахсиятига мос ҳолда, «ё» деб айтишина маълум кўрган. Ўз даврининг замонавий кишилари Толстойни ҳам Лев эмас, Лёв деб чакиргани шундандир балки.

Лёвин шахсияти ҳақида гап борганида, адабиётшунослар уни Толстойга ўхшатади. У муаллифнинг ўзи каби ўта қизикувчан ва савол беришни хуш кўрадиган образ. Тадқиқотилар Лёвин бошидан ўтказган руҳий изтиробни ёзувчи ҳаётидаги танглик билан боғлайди. Ким билади, Толстой чиндан ҳам Лёвин кўринишида ўзини тасвирагандир.

Вронскининг прототипи сифатида эса машҳур генерал авлоди — Николай Равеский танланган. Айтиш жоизки, Толстой аввалроқ «Уруш ва тинчлик» романидан ҳам бу қаҳрамонни тилга олган.

Романдан ҳар ким ўзича хулоса чиқаради. Аммо унинг асосий гоясида: «Барча баҳтили оиласада бир-бираига ўхшаш, ҳар бир баҳтисиз оила эса ўзича баҳтсиз», деган қараш мұжассам. Олимлар ушбу кўйма иборани «Анна Каренина» образи орқали илгари сурилган асосий мазмун» деб хисоблайди. Бу боз қаҳрамоннинг турли ва занъялардаги хатти-ҳаракати, фикрлаши ва тақдирни асносида, уни ўраб олган жамият, атроф-муҳитда юз берадиган воқеалар, қисматлар ўйнунлигига намоён бўлади. Аслида, роман фақат шу иборани айтиш учунчигина ёзилмаган, албатта. У ниҳоятда кенг қарорли бўлиб, ўнлаб хулоса чиқарши мумкин. Бу ўйувчининг ҳаётин тажрибаси, дунёкариши ва тақдирига боғлик.

Иродда ТОШМАТОВА тайёрлайди.

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

ЯҚИН 48 СОАТ ИЧИДА!

Американинг "SpaceX" компанияси раҳбари Илон Маск ўзининг "Twitter"даги саҳифасида яқин икки сутка ичидаги Falcon 9 русумидаги ракетани фазога учириш режалаштирилётгани хақида маълум килди.

"Агар барчаси жадвал асосида кетса, парвоз 48 соат ичидаги муввафқиятли амалга оширилади (Канаверал бурни ва Ванденберг космодромларидан) — деб ёзди ишбилармон.

Режага кўра, ушбу учар жисмларга шу йил июн ойининг сўнгги ўн кунлигига учишга рухсат берилган. Бу ҳақдаги маълумотлар "Iridium" оператори саҳифалари жойлаштирилади.

Маълумот ўрнида айтиш жоизки, "SpaceX" компанияси 2017 йил бошидан бўён еттига "Falcon 9" ракетасини синовдан ўтказишга улгурди. Уларнинг биттаси Калифорниядаги Ванденберг базасидан, қолганлари эса Канаверал бурнидан учирилган.

ЯНГИ ЭКЗОСАЙЁРАЛАР ТОПИЛДИ

НАСА "Кеплер" космик ҳаво шари кузатувларида қайд этилган янги маълумотлар каталогини нашр этди. Агентлик сайтиning ҳабар беришича, каталогда олимлар Ер ўлчами билан таққосланган 10 та янги экзосайёра хақида маълум килган.

Соҳа мутахассислари шу кунгача маълум тўрт мингдан ортиқ номзод экзосайёрадан фақат 2,3 мингини текширишган ва 219 таси янги сайёра эканини исботлашган, холос. Янги сайёralарнинг 50 таси Ер ҳажмига ўхшаш, 30 таси мутлақо хилма-хилдир. Айтиш жоизки, каталог "Кеплер" миссиясининг биринчи тўрт йиллигига олинган материаллар асосида тузиленган.

Бош мухаррир Сьюзан Томпсоннинг маълум килишича, ушбу каталог галактикадаги сайёralар сони, Ернинг тузилишига оид барча мухим астрономик саволларга аниқ жавоб бўлади.

ҚОВУРИЛГАН КАРТОШКА ХАВФЛИМИ?

АКШ, Италия, Испания ва Буюк Британиялилар бир гуруҳ олимларнинг аниқлашича, қовурилган картошка истеъмоли барвакт ўлимга сабаб бўлади. "American Journal of Clinical Nutrition" нашрида шу ҳақидаги макола эълон қилинди.

4400 нафар кўнгилги иштирокидаги ўтказилган саккиз йиллик кузатувлар натижаси тадқиқотчиларнинг ўлим хавфини икки карра оширишини таъкидламоқда. Картошкани ковургандан кўра, қайнатиб ёки печда пишириб ейиш мақсадга мувофиқ экан.

СМАРТФОН ИШҚИБОЗЛАРИ УЧУН ЯНГИЛИК

Интернет тармоқларида икки экранли янги "YotaPhone" смартфонининг техник имкониятлари ҳақидаги маълумотлар тарқалди. "Engadget" порталаида курилманинг сотувга чиқарилиш санаси ҳам ёзилди.

Смартфон 5,5 дюймли асосий "AMOLED"-дисплей ҳамда 5,2 дюймли устуни кўшимча "HD" экранга эга. "YotaPhone 2"нинг дисплейлар диагонали 5 ва 4,7 дюймга тенг.

"YotaPhone"нинг учинчи авлоди "Qualcomm Snapdragon 625" процессор ва 4 гигабайт оператив хотирага эга. Ҳудди шундай процессор "ASUS ZenFone 3" ва "Moto Z Play" курилмаларига ҳам ўрнатилган. Аккумулятор ҳажми соатига 3200 миллиамперни ташкил этди. Шунингдек, курилма USB Type-C зарядли ва иккита сим-картами экани билан ахралиб туради.

16 июн куни Хитойда ташкил этилган "YotaPhone 3" тақдимотида смартфоннинг 64 ва 128 гигабайтли иккি версияси ишлаб чиқарилгани маълум килинган. Смартфонлар 2017 йилнинг октябрь-ноябрь ойларида сотувга чиқарилиши мумкин.

Ирода ТОШМАТОВА ва Муниса АБДУРАХМОНОВА тайёрлади.

Таътилни биргаликда ўтказамиз

Яшнобод туманиндағи 170-мактабда ёзги таътил даврида «Болалик» спорт-соғломлаштириши майдончаси қизғин фаолият олиб бормоқда.

Хусусан, «Соф танда — соғлом ақл», «Биргаликда куйлаймиз!», «Қизиқарли математика», «Моҳир кўллар», «Рангин дунё», «Китобим — офтобим», «Эрталар — яхшилика етаклар», «Шахмат» ва «Шашка» тўғтараклари мактаб ўқувчиларини ақлан ва жисмонан чиниқтириш, мантиқий Фикрлар қобилиятини ривожлантириш, оғзаки нутқини ўстириш ҳамда китобхонликка кенг жалб этишга қаратилган.

Әрталаб болалар мусиқа садолари остида бадантарбия машқларини баҳаради. Сўнгра шўх миллий кўйларимиз оҳангидга рақсга тушиб, ашулалар айтади, бир-биридан қизиқарли машғулотларни бошлайди.

Хар ҳафта мактабнинг жисмоний тарбия фани ўқитувчиси бошчилигига

болалар ўтасида «Кувноқ стартлар» мусобақаси ўтказилиб, голиб гурухлар рағбатлантирилаётгани эса болаларнинг галабага бўлган интилишини кучайтияпти.

— Спорт-соғломлаштириш майдончасига келаётган болаларнинг режа асосида чўмилиш ҳавзаларига бораётгани ёзги таътил вақтини янада юғ ўтказаётганидан дарақ беради, — деди мактаб директори Мавжуда Эргашева.

— Чунки жазира маънанинни сувдан айро ҳолда тасаввур килиши қўйин. Бундан ташқари, мавсум давомидан ўқувчиларни театрлаштирилган томошалар ва Тошкент хайронот боғига олиб бориш кўзда тутилган.

Матлуба АБДУЛЛАЕВА,
шу мактаб директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари,
Муниса ШОКИРОВА,
бошлангич синф ўқитувчиси

Тинчлик ва хотиржамлик посбонлари

Осуда юртдан файз-барака аримайди, меҳр-муруват, хайру саховат, ўзаро хурмат қарор топиб, одамларнинг эртаниги кунга шоночи ортади. Барқарорликни асраш учун эса ҳар биримиз ҳамиша огоҳ ва сергак бўлмоғимиз зарур.

Хабарнинг, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан ҳафтанинг ҳар пайшанба куни "Хукуқбузарликлар профилактикаси куни" деб ўзлон қилинди. Унда хукуқни муҳофиза қилувчи органлар ҳамда фуқаролар йигинлари ўтасидаги ўзаро ҳамкорликка ургу берилган. Хусусан, профилактика инспекторлари ва маҳалла фоллари уйма-үй юриб, паспорт-виза коидаларирига риоя этилиши, ёнгиг ҳавфисизлигини таъминлаш, узоқ муддат хорижга чиқиб, яшаш манзилларига қайтиб келган фуқаролар, уларнинг оила аъзолари билан тегишили тартибда профилактика ишлари олиб боришмоқда.

Айнукса, Республика мактаблари, академик лицей ва касб-хунар колледжларида ўқувчиларнинг давомати ўрганилиб, ўқув машгулотларига қатнашмаётгани ёки мунтазам дарс колдираётган ўқувчиларга тегишили чоралар кўрилганни ёшлар ўтасидаги жиноятчилик ва хукуқбузарликлар камайишига хизмат қилияти. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида вояжи етмаганлар ўтасида жиноятчилик 15,7 фоиз, ёшлар ўтасида 6,7 фоиз, шу жумладан, лицей ва колледж ўқувчилари

ўтасида 19,1 фоиз, олий таълим муассасалари талабалари орасида 33,8 фоизга камайди.

Хукуқбузарликлар профилактикаси кунидаги ташкилданилаётган кенг қарорларидаги тадбирларда хукуқбузарлик ва жиноятларнинг келиб чиқиши сабаблари таҳжил қилиниб, осойисталигимизга раҳна соладиган ҳар қандай иллатларга қарши хушёр бўлиши таъкидланмоқда. Барча куайликларга эга замонавий ички ишлар органинга таъянч пунклари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органдарни билан бир биноди жойлашгани ишталган масалада мурожаат қилиган кишиларнинг муаммосига ечим тошига ўз хиссасини кўшмоқда.

Қисқача айтганда, муввафқиятлар асоси, шубҳасиз, инспекторларнинг ўзи хизмат килаётган худудни яхши билиши, у ердаги фуқароларни билан машғул эканидан хабардорлиги, жиноят содир этишга мойил шахсларни пухта ўргангани, ва албатта, маҳалла фоаллари билан ҳамжиҳатлиги мевасидир.

Учун ХУДОЁРОВ,
Ички ишлар вазирилиги хукуқбузарликлар профилактикаси бош бошқармаси мухим топшириклар бўйича инспектори, капитан

Муз устида шувиллаб учбеттеган, қўлидаги клюшка (таёғи) билан оёқлари остидағи шайбани тезроқ дарвозага улоқтириши илинжисидан шошоттеган ўйинчининг ҳаракатларидан фақат завқланниш, ҳайратланиш мумкин. Баралла ҳайқириб, муз устида кесиккесик чизиклар қолдириб, қаддини олдинга андак буқканча, ўзи ҳам илдамлаб бораётган етти яшар болакайни кўрганимда: “Чемпион бўладиган шашти бор”, деган хаёл ўтди. “Бинокор” хоккей жамоасининг етакчи “учувчи”си, ҳали саккиз ёшин тўлдирмаган Салоҳиддин Азимов исмли жажжи ўйинчи тенгдошлари ичидаги ҳаракатларининг дадиллиги, ёшига мос шиқоати билан ажралиб туради, дейишса ишонаверинг. Ишонмасангиз, Бешёғочда қад кўтарган улкан савдо ўйининг шундек орқасидаги муз саройига бирров киринг, ўзингиз гувоҳ бўласиз.

— Хоккейнинг нимаси ёқади сенга? Қийинмасми? — сўрадим Салоҳиддиндан.

Машгулларни тугаб, муз саройининг илқини тамаддиҳонасиздамиш. Қаршида боя кўрганим — гавдали, семизигина болакай эмас, жуссаси ихчам, лекин бақувват, бармоқчалари ингичка, кўзлари чақнаб тургувчи бошча бола ўтиради. Ҳа, кийими шундай кўрсатаркан-да! Унда бола бечорага роса қўйиндер бощда...

— Муз устида учиш ёқади, — деди пича ўйлаб. — Кейин шайбани дарвозага киритиш... ҳамма нарсаси ёқади.

— Футбол-чи? Футбол ҳам хоккейга ўхшаб кетади-ку! Ундаим жамоалар ўйнайди, дарвоза, тўпни киритиш деган нарсалари бор... — дейман боладан кўпроқ гап олиш илникида.

— Имм. Йўқ, футбол нозикрок ўйин! Унда ўйинчи қаттироқ йиқилса, сарик ёки қизил карточка олдирмагунича ўрнидан турмайди. Атайлаб ўғифидан чалади, кап-катта бўп турб, ётиб олади, — Салоҳиддин кўлчаларини бир-бирига қовуштириб сўзлашти, овоздан олис-олисларда қолган болалигим эсга тушади. — Хоккейда бошқача. Йиқилсангиз, турасиз, йиқитганни йиқитиб, биттага битта, “ўғил бола”часига орани очиб оласиз. Ҳеч ким сизга ҳалал бермайди. Ҳакам ҳам индамайди. Келишиб бўлгач, ўйинни давом этираверасиз. Бирор бирордан аразламайдиям, хафаям бўлмайди, шунака.

— Футбол ёқмаса, бошқаларичи?

— Бокс ёқади. Хоккей машгулларни бўлмаган кунлари боксга борамиз. Хоккейда қандай тез ҳаракат қилсан, боксда ҳам шуни тақрорлаймиз. Шайбани уриш, клюшкани ушлаш учун ҳам бақувват билаклар керак-ку! — дейди шуни ҳам билмайсизми, дегандек ҳайратланиб.

Катта арава қайдан юрса, кичиги ҳам шундан юради, дейишади. Салоҳиддиннинг отаси Алишер Азимов баҳтини хоккейдан топганлардан. Тўрт йил аввал хорижда-

Кичкина хоккейчи

ги барча келишувларини бекор қилиб, ўртга қайтадио, “Бинокор” хоккей клубини очади. “Ўзимизда ҳам ривожлантириш керак. Токай мафтаимизиз деб ўзимизниларни четга сураверамиз”, дейа кайтгани сабабини айтганди. Тўрт йилнинг нари-берисида юз чоғли хоккей ишқибозларини йиғиб, кун ораба мешгуллар тўкказди. Салоҳиддини ҳам тўрт ёшида клубига етаклаб келганида, ўглинигдан дабдурустдан ёпишгани ўзидан катта клюшка, кафтга сиккулик шайба бўлганди.

— Ҳозир клубимизда тўрт ёшдан ўн етти ўшгача болалар бор. Машгул залимизни ўзингиз кўрдиган, ҳали муқим муз саройимиз, хоккейга муз майдонларимиз йўқ, — Алишер ака муз майдонидаги учбеттеган чалади. Тарофдан жўнатасизми? — дейман дагурустдан ёпишгани ўзидан катта клюшка, кафтга сиккулик шайба бўлганди.

— Ҳозир клубимизда тўрт ёшдан ўн етти ўшгача болалар бор. Машгул залимизни ўзингиз кўрдиган, ҳали муқим муз саройимиз, хоккейга муз майдонларимиз йўқ, — Алишер ака муз майдонидаги учбеттеган чалади. Тарофдан жўнатасизми? — дейман дагурустдан ёпишгани ўзидан катта клюшка, кафтга сиккулик шайба бўлганди.

— Ҳа. Рус хоккейчиси Александр Овечкиннинг мухлиси. Энди мухлислиги қанчалар эканини сўрашмаг. Овечкин саккизинчи рақам остида ўйнайди. Ўглим унинг ўйинларини қолдирмай кўради, ҳаракатларини кузатади. Ҳозир ўнга ҳам ўнга ўхшаб майдоннинг чап томонида ўйнайди. Кенжатойим бу. Бир куни шуниям олиб борай-чи, ҳани, нима қиларкин, дедим. Мени ҳам отам қизиқтирганди хоккейга. Йўқ, ўглим изимдан кетсин, эртага ишимни кўлимдан олсин, деган ниятда эмасдим. Нимани танлашига қизиқдим, холос. Тўрт ўнда эди ўшанда. Залга кирдио, худди аввалдан биладигандек, ўйинга чиппа ёпиши-қолди. Икки йилда кўп нарсанни ўрганди. Ҳозир ўзидан икки ўш катта болалар билан тенгмада-тент ўйнайди. Қозоғистонда ўтган мусобақалардаги ўйинларни кўрган хорижликлардан таклифлар келяпти. “Бизга олиб келинг. Бизда ўйнасин!” деб АКШ, Россиянинг машҳур хоккей жамоаларидан чакириклар бор.

— Жўнатасизми? — дейман гапни бўлиб.

— Ҳали ўн ўшга тўлгани йўқ. Чакирилган жамоаларга бориши учун ўнни тўлдириши керак аввали, — дейа дангалига кўчди Алишер ака. — Лекин бир тарафдан жўнатим ҳам бор. У ерда хоккейнинг манаман деган устозлари дарс ўтади. Мусобақаларда тобланади. Махоратини ошириб кайтгача, ўзимизда ўйнайди. Унгача Федерациямизни, жамоасини ташкил этайлик-чи!

Замҳарир қиши ҳукмрон ўлқаларда туғилган хоккей кўпни ўзига қаратган ўйинлардан. Ҳатто, аёзининг пойқадами етмас исисик юртларда ҳам маҳсус муз саройлари, шайбали хоккейбоп майдонлар курилиб, қиши олимпиадаларга тайёргарликлар кетяпти. Канаданинг Монреал шаҳрида салкам бир ярим аср аввали кўнгилочар, киборларнинг димогини чоғ этиш учун ўйлаб топилган ўйин бугун қиши олимпиадаларнинг қироли, қиши ўйинларнинг ёнгасари, дейа ётироф этилади. Ролла-роса йиғрма дақиқадан уч раунд танаффуси билан ўйналадиган хоккейнинг нимасидир улоқча ҳам ўхшаб кетади. Ўн иккни нафар чавандоз бирорвони туртиб-туртиб, коп-кора шайбани тезроқ мансилига элтишга шошади. Муз устида ўтаришлару, учшилар отларнинг дупур-дупури, улоқчиларнинг ўйни қизиган чоғи рақиб рақибига бежо ҳаракат қисла, иккиси бошқаларни араплаштирмай келишиб олади. Ҳозир муштадан туширади, ёки муросаи мадора. Шайбали хоккей “қариндош”лари бўлмиш чим устидаги ва тўпли хоккейдан шижаотталаблиги билан арзанди.

— Хоккейда энг муҳими нима дейсизми? — саволимни илкис тушинади чоғи, кайта сўради Алишер ака. — Энг асосиси — майдонни кўриш. Ўкучиларимга ҳар доим: “Бошингни кўтар!” деб таъорлайвераман. Қўпинча ўйинчи бош кийимини кийгач, кўзи фақат шайбада, ерда бўлади. Ҳа, ахир

майдонни, олдидан ким келаётганини кўрмаса, ўзига жабр. Ё бирор ерини майб қиласди, ё ўйинни бой беради. Тез фикрлаш ҳам мухим. Секундлар ичидаги ўйлашибизни керак қаेरга боришу, қай бурчдан уришини.

— Салоҳиддин билан алоҳида шугулланасизми? Машқлардан бўлак яна бошқача усууллар билан ишлashingни ўргатарсиз?

— Ундей эмас. Салоҳиддин ҳам бошни болалар қатори. Уларга нима ўргатсан, ўглимга ҳам ўша дарс. Гоҳи этибор ҳам бермайман. Ўзи пишса, ўзи оёққа турса, қадрини билади. Хоккейнинг қаттиқулиги шунда фонда беради. Ўзидан сўранг-а, неча марта йиқилиб, неча марта зарб еган...

— Ҳамма. Салоҳиддин ҳам бошни силкитиб тасдиқлайди жаждиганни. — Қаттиқ йиқилганимда йиғлаганманам. Бирорвони кўрсатмаганман лекин, кўзёшимни. Каскамнинг ичидаги билимийдиям... Сизга бир гап айтсан, газетангизга ёзмайсизми?

— Йўқ, нима экан?

— Хуснинатим хунук. Ойим: “Чиройли ёз, чиройли ёз!” деб уришваради. Чиройли ёзлоласам, нима қиласи?! Роза машқ қиласман, хуснинат дафтари тўлиб кетади, шундайм барбири чиройли чиқмайди... Фанлардан математика, инглиз тили, ўқишини бирам яхши кўраман. Лекин чиройли ёзишга келганда... Югуриш ҳам жону димли. Футболни ёқтирасмасам, ўртоқларим билан баъзида ўйнаб турамиз. Ҳаммаданам “Вашингтон Кэпиталз” клуби, Санкт-Петербург, Канаданинг хоккей жамоалари, Синди Кросби, Евгений Малкин деган хоккейчиларнинг ўйинларини томошни килиш, уларнинг тактикасини ўрганиш марокли. Кўравераман, билмаганларимидан дадамдан сўрайман, кейин ўйин пайти ўшаларни ишлатай-чи, дейман.

— Ёрдам берадими ўша тактикалар?

— Ҳам, ёрдам беради. Айниқса, мусобақаларда. Чимкента борганимизда ютқизай-ютқизай деб турганимизда, ўша кўрганларимдан, кейин мураббийим сабоқларини шарта ишлатандим, ютиб қайтадик...

Эти жунжихтиручи муз саройида ота-бала Азимовлар билан дурустнига сухбатлашдик. Клуб тасисчиси — Алишер Азимовнинг ниятлари талайгина. Энг аввали, хоккей Федерациясини ташкил этиши (айтишича, яқин орада хушхабар келиши мумкин), сўнг вилоятларда ҳам муз саройларни курилса, шаҳарларда базалар очиб, уста-мураббийлар кўмагида республика бўйлаб хоккей спортини ривоҷлантириш ресурсыни тиркалган. “Қиши олимпиадаларга бориши, шараф билан қатнашиш фуррати етгандир?!” дейди гапни чўрт кесиб.

Салоҳиддиннинг орзулави-чи, хуснинат дафтарига сифмайди. Машхур, чақон хоккейчиларга ўхшаб, катта жамоаларда ўйнагиси, чемпион қўлларини очиси, чиройли ёзгиси келади. “Колган орзулавимни кейин айтаман. Хозираша сир...” дейди кўзларини пирпира-тиб.

Ёзги соғломлаштириш қандай ташкил этилмоқда?

Ёзги таътилда болажонларнинг бўш вақтни мароқли ўтказиши музум вазифа ҳисобланади. Жорий йилда ана шу мақсад учун юртимизда 1150та (214та стационар, 93та кундузги) дам олиши оромгоҳи ташкил этилиб, 300 мингга якин болани соғломлаштириш низарда тутилган. Умумтаълим мактабларидаги 4,5 миллиондан ортиқ ўқувчи таълим олишини иноватга олдиган бўлсак, оромгоҳга жалб этилмаган бола ёзги таътилни қандай ўтказади, нима билан машғул бўлади?

Болаларнинг ёзги таътилда кўнгилли дам олиши, ўқувчилар ўтасида ватанпарварлик туйғуси, соғлом турмуш тарзи ва китобхонликни кенг тарғиб қилиш, уларни "оммавий маданият"нинг турли сабый таъсиirlaridан химоз қилиш максадида Халқ таълими вазирлиги томонидан "Ёз концепцияси – 2017" ишлаб чиқилди. Бунга кўра, республика мизандаги курилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилмайдиган хамда кундузги оромгоҳи ташкил этилмаган таълим муассасаларида согломлаштириш майдончалири ва касб-хунар тўғраклари фаолияти йўлга кўйилди. Бекобод шахрига уюштирилган медиа-турда ёз концепцияси доирасида амалга оширилаётган ишлар билан танишиш имконига эга бўлдик.

Оммавий ахборот воситалари ходимлари дастлаб шаҳар "Баркамол авлод" болалар маркази фаолияти билан танишди. Мафтуна Раҳимова болалар билан инглиз тили тўғрагига шуғуланаётган бўлса, Нилюфар Зуҳайдарова бичиш-тикиш тўғара-

ги ишқибозлари билан ишлётган экан. Тўғарак замонавий "Singer" тикув машиналари билан жиҳозланган. Ёш чеварлар анчагина. Жамшид Шукуралиев етакчилар килаётган "Автомодел" тўғараги ҳар куни гавжуд.

Медиа-тур иштирокчилари шаҳардаги 2-мактабга ташриф буюришибди. Таълим муассасасида "Севинч" кундузги согломлаштириш оромгоҳи мавхуд. Унда 15 июндан 5 июляга 100 нафар ўқувчининг дам олиши мўлжалланган. Мактабда ташкил этилган ота-оналар билан мулокот хонаси журналистларда катта таассурот қолдири. Хонада ота-оналарнинг таклиф ва шикоятлари атрофлича муҳокама килинади.

— Кундузги оромгоҳини ташкил этилишидан мамнунмиз, — дейди ўқувчи Жавоҳир Умаров. — Табиатга меҳрим баланд. Тасвирий санъат эса табиатни севишга ўргатади. Шу боис, "Ёз мусавиirlar" тўғрагига аъзо

бўлдим. Бу ерда устозимиз тасвирий санъатнинг биз билмаган сир-синоатларни ўргатяти.

Шаҳардаги 16-мактабда ташкил этилган согломлаштириш майдончаси ҳам медиа-тур иштирокчилари ёзтиборидан четда қолмади. 2006 йили "Ийлиниг энг яхши мактаби", 2010 йили "Энг обод таълим муассасаси" деб ёзтироф этилган, Фазлидин Фойибназаров сингари олимпиада чемпиони ҳамда кўплаб фан ва спорт мусобакалари совриндорлари таълимтарбия олган ушбу таълим муассасасида ўқувчиларнинг ёзги таътилни мазмунли ўтказиши учун қулаги шарт-шароит юратилганига гувоҳ бўлдик. 2012 йили "Ийлиниг энг яхши директори" кўрик-тапловида голиб бўлган Ортиқой Мавропова бошчилигидаги мактаб педагоглари таътил даврида ҳам фаол.

Мактабда ўтказилган брифингида Халқ таълими вазирлиги ўринбосари Дишод Кенжавеев сўзга чиқиб, ота-оналар мулокот хонаси ҳамда ёзги согломлаштириш оромгоҳи ва майдончалири ўз фаолиятини қандай ташкил килиши юзасидан кўрсатмалар берди.

Ҳасан МЎМИНОВ,
"Ma'rifat" мухбири
В.ГРАНКИН
олган суратлар.

Ma'rifat

**TA'SIS
ETUVCHILAR:**

O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi,
O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi, O'zbekiston
Ta'lim, fan va madaniyat
xodimlari kasaba uyushmasi
Respublika kengashi.

Bosh muharrir Abdusamat RAHIMOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxtarga olingan. Indeks: 149, 150. Г-615. Tiraji 51647.
Hajmi 4 bosma taboq. Ofset usulida bosingan, qo'zib chichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

TELEFONLAR:
qabulxona — 233-50-55;
kotibiyat — 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
233-42-92(faks), 236-54-17.

ISSN 2010-641009
1772010641009

«Ma'rifat»dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirilishi shart.

Tahririyatga kelgan
go'lyozmalar taqriz
qilinmaydi ya mualifiga
gaytarilmaydi.

MANZILIMIZ:
100083, Toshkent shahri,
Matbutchilar ko'chasi, 32-uy.
Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar:
Malohat TOSHOVA, Faxriddin RAHIMOV.
Navbatchi muharriri:
Sanobar JUMANOVA.
Navbatchi:
Bobomurod XUDOYBERDIYEV.

"Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi.
Korxonalar manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.
O'za yakuni — 22.20 Topshirildi — 23.00